

**MONUMENTENLIJST GEMEENTE ZEIST
DEEL : BESCHRIJVINGEN**

raadsbesluit 7-12-1987 nr. 14412

raadsbesluit 6-12-1988 nr. 14393

raadsbesluit 3-04-1989 nr. 11581

raadsbesluit 5-06-1989 nr. 12181

raadsbesluit 3-07-1989 nr. 136

(bijgewerkt 31-12-2008)

INLEIDING

De gemeentelijke monumentenlijst bestaat uit een alfabetische opsomming op straatnaam (deel:overzicht) en beknopte beschrijving (deel:beschrijving) van alle voor Zeist kenmerkende en waardevolle gebouwen en gebieden. De inventarisatie die door de heer Blijdenstein is verricht heeft bij het tot stand komen van de lijst model gestaan. Een werkgroep van deskundigen op de terreinen van: stedenbouw landschap, bouwhistorie, restauratiekunde, architectuur en kunsthistorie heeft de gehele monumenten inventarisatie (Zeist, groei en bouw) aan een kritisch onderzoek onderworpen en is tot de slotsom gekomen dat de op de ontwerpmonumentenlijst geplaatste gebouwen, objecten en gebieden voor bescherming in aanmerking komen. De monumentenlijst bestaat uit gebouwen met hun vaak karakteristieke omgeving, groepen van stedenbouwkundig samenhangende gebouwen en andere ensembles, zoals gevelwanden en woningblokken met hun structuur Ook niet-bebouwde ruimten, zoals parken, plantsoenen en pleinen, die vanuit cultuur-historisch oogpunt bepalend geacht werden voor de geschiedenis en het karakter van Zeist zijn in de lijst opgenomen.

CRITERIA

Bij de waardering en selectiecriteria staat de (cultuur)historische betekenis van het object centraal. Een viertal hoofdcriteria is onderscheiden en bij ieder object bekeken:

- 1.
2. Architectonische waarde:
Onder dit criterium wordt beoordeeld of het object een goed voorbeeld is van een bepaalde bouwstijl of bouwtype, of van het werk van een architect tevens of het kwaliteit heeft wat betreft gevelindeling, gevelgeleding, ornamentiek, detaillering en de relatie exterieur en interieur.
3. Stedenbouwkundige waarde:
Hieronder wordt de samenhang van het object of groep van objecten met de omgeving beoordeeld of van het gebied zelf als zijnde een:
 - belangrijk architectonisch restant van een historisch stedenbouwkundig concept;
 - geheel of onderdeel van een historisch planmatige aanleg;
 - onderdeel van een historisch ensemble, tezamen met gelijksoortige of gelijkwaardige gebouwen;
 - belangrijk ruimte- en milieubepalend onderdeel van een stratenreeks, plein of aanzicht van een plaats.Voorts wordt de stedenbouwkundige kwaliteit volgens de toenmalige stedenbouwkundige opvattingen beoordeeld en de betekenis van een individueel in het oog springend bouwwerk voor het beeld van een plaats of omgeving.
4. Waarde voor de sociaal-economische geschiedenis:
Het gaat hierbij om bebouwing, waaraan de oorspronkelijke functies betreffende de handel, de industrie en het transport afleesbaar zijn en om gebouwen, die als uitdrukking gezien kunnen worden van specifieke sociale verhoudingen.
5. Waarde voor de nederzettingsgeschiedenis:
Hierbij gaat het om gebouwen en gebieden die door hun situering en/of oorspronkelijke functie een belangrijke bijdrage hebben geleverd aan de ontwikkeling van Zeist als nederzetting.

STRUKTUREN

Bij de structuren - niet bebouwde ruimten - handelt het om terreinen waarvan het oorspronkelijke karakter nog aanwezig of herkenbaar is.

Deze terreinen kunnen betrekking hebben op:

- terreinen die vroeger deel uit maakten van een grotere ruimtelijke structuur (bijvoorbeeld Rhijnwijk, lanenstelsel nabij de Amersfoortseweg); - gebieden met bijzonder cultuurhistorische kwaliteiten (b.v. omgeving Dorpsstraten);
- gedeelten van buitenplaatsen (b.v. de Breul aan de Dribergseweg);
- gebieden met bijzondere stedenbouwkundige en/of architectonische kwaliteiten (b.v. het Griffensteinseplein, bebouwing langs de Laan van Beek en Royen);
- begraafplaatsen (b.v. aan de Bergweg);
- terreinen met goede of bijzondere tuin- en/of landschaps-architektonische kwaliteiten;
- lanenstelsels in verschillende wijken (b.v. Lyceumkwartier).

In deze structuren kunnen objecten voorkomen, zoals bijgebouwen, bruggen, waterlopen, vijvers, hekken, duivenhokken en dergelijke, die een essentieel onderdeel vormen van het totale terrein. In sommige gevallen zijn deze genoemd op het adres, in andere gevallen worden deze genoemd in de beschrijving van de betreffende structuur.

De monumentale bescherming van de structuren zullen op termijn worden opgeheven. In de toekomst zullen deze structuren (attentiegebieden) beschermd worden binnen de bestemmingsplannen (dubbelbestemming cultuurhistorie). Een monumentenvergunning is dan niet meer nodig, wel een advies van de gemeentelijke monumentencommissie.

Acacialaan 1

De witgepleisterde stadse vakwerkvilla Klein Blanda is in 1907 gebouwd door de bouwkundige K.G. Pijper. Het pand bestaat uit twee bouwlagen en een samengesteld en overstekend dak, dat voorzien is van twee pironnen.

Acacialaan 16

Het rustieke landhuisje uit 1925 bestaat uit een begane grond met overstekend rieten schilddak, waarin zich in de daklijn opgenomen dakkapellen bevinden. In de linker zijgevel bevindt zich de ingang en een in 1930 aangebouwde serre. De rechter zijgevel is in 1936 uitgebouwd ten behoeve van de woonkamer.

Acacialaan 18a

Het houten landhuis met erachter gelegen tuinhuis (rijksmonument) is in 1919 gebouwd door bouwkundige M.J. Boot in opdracht van de NV Nederlandse Meubelindustrie Van Dijk en Co. te Zeist.

Het pand bestaat uit een begane grond met schilddak, dat na een brand in 1943 vervangen is door een zadeldak. De symmetrische voorgevel heeft in het midden een ingebouwd terras.

Alpaccalaan 1-11

zie Gerodorp

Amersfoortseweg (structuur)

Het verkavelingspatroon dat aan weerszijden van de Amersfoortseweg is gelegen en dat in 1652-1653 is aangelegd, vormt een bijzonder ontginningspatroon op zandgronden. De verkaveling is gebaseerd op rechthoeken (rechthoeken zijn kenmerkend voor de Barok, terwijl vierkanten dat zijn voor de Renaissance; zie Odijkerweg, landgoed Rijnwijk).

Gedeelten van dit verkavelingspatroon maken deel uit van de Warande van Vollenhove, Dijnselburg, Oud-Zandbergen en Beukbergen.

Amersfoortseweg Warande Vollenhove (structuur)

Het beboste stuifzandgebied aan de voet van de Utrechtse Heuvelrug, gelegen aan de zuidzijde van de Amersfoortseweg, is de Warande (=jachtgebied voor klein wild) van het landgoed Vollenhove. Deze warande is vroeger groter geweest. Dit bos dient te worden gezien in relatie met het aan de overzijde van de Amersfoortseweg gelegen Panbos.

Het Panbos heeft deel uitgemaakt van de warande van het landgoed Beerschoten.

Amersfoortseweg 5

Het landhuis Edelweiss (1934) is in een chaletstijl opgetrokken en bestaat uit twee witgeverfde bouwlagen en een breed, ver overstekend zadeldak haaks op de weg. De voorgevel is symmetrisch ingedeeld met de ingang onder een afdakje in het midden. De topgevel is met houten delen betimmerd.

Amersfoortseweg 10

Het huis Dijnselburg (1883) is een goed voorbeeld van de tegen het eind van de negentiende eeuw opkomende neorenaissancestijl en heeft een aantal opvallende detailleringen als boogvullingen, cartoucheplaten, profielijsten, gietijzeren portiek e.d. Hoewel nog klassiek van opzet -o.a. de symmetrische voorgevel- heeft het gebouw al een op de omgeving betrokken plattegrondsindeling, waarbij de vertrekken naar Engels voorbeeld rond een centrale hal gegroepeerd zijn.

Het Philosophicum, links van de villa, is in een karakteristieke Delftse-Schoolarchitectuur gebouwd, waarbij de kapel, in de vorm van een vroegchristelijke basiliek, het belangrijkste element is.

Structuur

Hoewel het landschapspark eenvoudig van opzet is, heeft het een aantal fraaie boomgroepen, een ruim 200 jaar oude driestammige solitaire eik en een beukenlaan, als restant van de zeventiende of achttiende eeuwse rasterverkaveling. Deze laan loopt evenwijdig aan de Amersfoortseweg. Van belang is nog de zichtlijn van het huis op de beukenlaan.

Amersfoortseweg 10f

Het voormalige stationsgebouwtje "Halte Huis ter Heide" van de Nederlandse Buurtspoorwegmaatschappij dateert van 1901. In 1902 werd de dienstwoning tot station verbouwd. In 1911 vond opnieuw een verbouwing plaats en wel ten behoeve van een wachtkamer tweede klas en een wachtkamer derde klas. In 1943 is het station verbouwd tot café. Het gebouw bezit nog de oorspronkelijke witgepleisterde bouwmassa's met haaks op elkaar staande zadeldaken.

Amersfoortseweg 14

Het klassiek midden negentiende eeuwse herenhuis bestaat uit twee bouwlagen en een hoog opgaand mansardedak evenwijdig aan de weg. De witgepleisterde voorgevel is symmetrisch ingedeeld. Het hoge mansardedak is er in de jaren dertig opgebouwd.

Het herenhuis vormt samen met het links gelegen pand nr.16 een karakteristiek geheel.

Amersfoortseweg 15

De Jugendstilvilla Nieuw Duinkerken (thans Joyau) uit 1902, oorspronkelijk op 20 meter afstand van de Amersfoortseweg en verhoogd gelegen, is witgepleisterd. Het pand is volgens het toen gebruikelijke stadse vakwerkvillatype gebouwd, heeft een kubusvormige bouwmassa en bestaat uit twee lagen met afgeplat schilddak, dat in de voor- en rechterzijgevel met een asymmetrisch geplaatste topgevel onderbroken wordt. Ook de gevelindeling is sterk asymmetrisch, waarbij de toepassing van verschillende venstervormen opvalt, vooral de typische Jugendstil rondboogvensters en openingen in de rechter zijgevel.

Amersfoortseweg 16

Het klassieke midden-negentiende eeuwse herenhuis bestaat uit twee bouwlagen en een afgeplat schilddak. De witgepleisterde voorgevel is symmetrisch ingedeeld. Aan de rechterzijde is een serre gebouwd.

Het pand vormt samen met pand nr.14 een karakteristiek beeld.

Amersfoortseweg 17-17a en Populierenlaan 17 (structuur)

Het Huis Ter Wege (rijksmonument) is een van de jongere buitenplaatsen in Zeist, gebouwd in de toen populaire neo-Hollandse barokstijl. Als geheel is het herenhuis met koetsierswoning en tuinmanswoning en de landschapstuin nog gaaf gebleven. Van belang zijn voorts nog de zichtlijnen aan de voor- en achterzijde van het huis.

Amersfoortseweg 18 (structuur)

De hoofdlijnen van het terrein van Oud-Zandbergen maken deel uit van het rechthoekige verkavelingspatroon langs de Amersfoortseweg, dat in 1652-1653 is aangelegd. Oud-Zandbergen vormt de belangrijkste buitenplaats langs de Amersfoortseweg in de gemeente Zeist. Het terrein, dat bij de buitenplaats heeft behoord, bevat een combinatie van elementen van de formele zeventiende-eeuwse aanleg en de negentiende eeuwse landschapsstijl, zoals de oprijlaan met bomen, zichtassen en ijskelder. Dit gedeelte van de buitenplaats heeft de status van rijksmonument. De overige gedeelten vormen het gemeentelijke monument.

Het park Oud-Zandbergen dient in samenhang met de voormalige overplaats aan de overzijde van de Amersfoortseweg te worden gezien. De overplaats omvat het zeventiende eeuwse lanenpatroon met de centraal gelegen zichtas (de Gezichtslaan), de villawijk en het in de landschapsstijl aangelegde Blookerpark (zie Blookerpark).

In de overplaats is in het begin van deze eeuw de buitenplaats Rodichem aangelegd (zie Park Rodichem 1-2).

Het huis Rodichem is zo gesitueerd dat men via de gezichtslaan uitzicht heeft op Oud-Zandbergen.

Amersfoortseweg 29

Het landhuis is in 1906 gebouwd naar een ontwerp van architect P.J. Houtzagers uit Utrecht.

Het huis bestaat uit een begane grond, een gedeeltelijk in de kap opgenomen verdieping en een schilddak, dat over de rechter zijgevel tot aan de begane-grondverdieping is doorgezet. De voorgevel is asymmetrisch.

De ingang bevindt zich in een portiek in de linker zijgevel en geeft toegang tot een grote hal.

Amersfoortseweg 43

Villa Beukenoord (1904) was het eerste grote woonhuis in het vanaf 1900 aangelegde villapark Overplaats Zandbergen. Het is een van de weinige overgebleven oude villa's die volgens het stadse vakwerkvillatype zijn gebouwd. De villa ligt markant aan de Amersfoortseweg en verkeert van buiten nog in de oorspronkelijke staat.

Amersfoortseweg 47

Het architectonisch karakteristieke, witgepleisterde, Nederlands Hervormde kerkje (1858-1859) is in waterstaatsstijl volgens eclectische trant opgetrokken. Het gebouw is waardevol als eerste Nederlandse hervormde kerk in de buurtschap Huis ter Heide en omstreken.

Het kerkje vormt aan de Amersfoortseweg een belangrijk oriëntatiepunt.

Amersfoortseweg 59 (structuur)

Het monumentaal, verticaal gericht herenhuis Beukbergen (Rijksmonument) in representatieve old colonial style is geïnspireerd op de Engelse landhuisbouw met neobarok detaillering en opvallend materiaalgebruik, zoals stalen ramen. Er bestaat een karakteristieke relatie van het gebouw via het terras, talud en grasveld met het landschapspark. De buitenplaats bezit nog de zeventiende-eeuwse rasterverkaveling.

Evenals Oud-Zandbergen strekt Beukbergen zich uit aan weerszijden van de Amersfoortseweg. Het huis is gesitueerd in de oorspronkelijke zichtas. Deze zichtas loopt aan de overzijde van de Amersfoortseweg door het midden van het overbos en kruist buiten het terrein de zeer lange zichtas van Slot Zeist. Van het oorspronkelijke lanenstelsel zijn nog grote delen aanwezig (Beukbergenlaan, Sterrenberglaan en andere).

Antonlaan 1-3

Het pand (1883) bestaat uit een begane grond met mansardedak evenwijdig aan de laan. De voorgevel heeft links en rechts een voordeur met bovenlicht. Ertussen bevinden zich vier schuiframen met luiken.

Het voortuintje heeft een eenvoudig ijzeren hek.

Antonlaan 5-7

Deze dubbele woning (1883) is identiek aan nr. 1-3 maar verkeert in nog gaver staat. De beide ingangen hebben nog de originele paneeldeuren en een geprofileerd deurkalf.

Antonlaan 9-11

Een dubbele woning uit het einde van de negentiende eeuw, bestaande uit één bouwlaag met mansardedak, evenwijdig aan de weg. Dit pand is gelijktijdig gebouwd met Antonlaan 13-15.

De voorgevel is opgetrokken in neo-Renaissancestijl. In de voorgevel in het midden twee toegangsdeuren met aan weerszijden een venster. In de voorgevel bevinden zich twee dakkapellen met doorlopende pannen bedekking.

Antonlaan 13-15

categorie 3

Een dubbele woning uit het einde van de negentiende eeuw, bestaande uit een bouwlaag met mansardedak, evenwijdig aan de weg. De voorgevel is opgetrokken in neo-Renaissancestijl. In de voorgevel in het midden twee toegangsdeuren met aan weerszijden een venster. Nummer 15 heeft nog een dakkapel met doorlopende pannen bedekking. In 1981 is de achtergevel voor een deel verhoogd.

Bij nummer 13 staat op de erfgrans nog een eenvoudig ijzeren hekwerk.

Aristoteleslaan 4

Het landhuis "Ten Vijver" is in 1921 in opdracht van H. Burgmans gebouwd naar een ontwerp van de Zeister architecten Jan en Theo Stuyvinga. Het pand bestaat uit een begane grond en verdieping met een hoog opgaand zadeldak, haaks op de Aristoteleslaan. De voorgevel die aan de voormalige Verbindingslaan is gesitueerd, is in hoofdvorm symmetrisch van opzet met een hoger opgaande middenpartij met een geknikt dak en een dakkapel van later datum.

Aristoteleslaan 27

Het landhuis is in 1923 gebouwd door architect A.R. Wittop Koning uit Groningen. Het huis bestaat uit een begane grond, een verdieping gedeeltelijk in de kap en een op een aantal punten laag doorlopend rieten zadeldak evenwijdig aan de weg. De asymmetrische voorgevel wordt gedomineerd door een breed met houten delen betimmerd balkon, waaronder zich de ingang bevindt.

Aristoteleslaan 34

Het rustieke landhuis op de hoek Lindenlaan-Aristoteleslaan is in 1925 door architect H.J. Hols uit Velp gebouwd voor mejuffrouw I. Blauw uit Zeist. De bouwkosten bedroegen F 21.500,-. Het landhuis bestaat uit een beganegrond-verdieping en een samengesteld rieten schilddak, waarin een verdieping is opgenomen, die voorzien is van dakkapellen van verschillende vorm en afmeting. De voorgevel is nagenoeg symmetrisch en suggereert door de aanwezigheid van een ingangspartij onder een dakhuis een enkele villa te zijn. De andere ingang bevindt zich in de linker zijgevel aan de Aristoteleslaan.

Arnhemse Bovenweg 31 en 31a-b (structuur)

Het imitatiekasteeltje Kerckebosch (rijksmonument) ligt verscholen achter het geboomte op de hoek met de in de jaren twintig aangelegde Oranje Nassaulaan en heeft de voorgevel naar de Arnhemse Bovenweg. Rechts van de oprijlaan aan deze weg bevindt zich het oorspronkelijke koetshuis (rijksmonument). De villa met koetshuis is in opdracht van jonkheer E. Linteo de Geer opgetrokken in middeleeuwse kasteeltrant, waarbij op volledig a-historische wijze gotische fragmenten als lichtbogen, rozetvensters, spitsboogvensters en vierpassen zijn toegepast, met name in de oostgevel, waar zich de ingang bevindt.

't Kerckebosch is een cultuurhistorisch waardevolle villa, die door zijn kasteelallure beschouwd kan worden als symbolisering van de adellijke afkomst van de bewoner. Dit in feite negentiende eeuwse romantische fenomeen van het terugrijpen op een roemrucht middeleeuws verleden als identificatiemogelijkheid manifesteert zich hier in extreme vorm. Typerend is de functieverandering in exclusief hotel-restaurant. Het voormalige koetshuis heeft een renaissance klokgevel, bestaande uit een middenpartij met twee toogdeuren en geflankeerd door lagere gedeelten, eveneens met toogdeur. De toegepaste grote bakstenen -zogenaamde kloostermoppen- die ook bij het huis te zien zijn, schijnen afkomstig te zijn van het afgebroken zestiende-eeuwse kasteel Vredenburg te Utrecht. Het terrein is in verband met het buitenplaatsachtige karakter van het huis en de tuin en gezien de ligging betrokken bij de reeks van (voormalige) buitenplaatsen en landgoederen langs de Driebergseweg.

Baarnseweg 5

Het dubbele landhuis uit 1952 is architectonisch waardevol als voorbeeld van de Delftse-Schoolstijl. Het pand is met de individueel behandelde woningen op een typische asymmetrische wijze als een geheel met de tuin opgevat. De detaillering is geïnspireerd op motieven uit de klassieke oudheid.

Baarnseweg 6

Baarnseweg 6a

Het Kesslerhuis bestaat uit een landhuis uit 1917 met rechts gelegen voormalig garage annex chauffeurswoning uit 1918, gebouwd door architect F.A. Bodde uit Den Haag. Het klassiek opgezette landhuis bestaat uit twee bouwlagen en een schilddak. De voorgevel is symmetrisch. De hoekpartijen hebben geblokte, bakstenen lisenen. Het dak is bedekt met leien. De rechtsgelegen garage met bovenwoning bestaat uit twee bouwlagen met schilddak. Zowel het landhuis als het bijgebouw is opgetrokken in een fraaie handvormsteen. De panden liggen in een karakteristieke rhododendron-conifeertuin en een daarop aansluitend parkbos (dennenbos).

Baarnseweg 22

De Vrije Veste (1912) is een witgepleisterde, verticaal gerichte villa met asymmetrische gevels. Het pand bestaat uit twee lagen met steil zadeldak haaks op de weg. De villa roept door de halfronde toren en de hoektoren associaties op van een middeleeuwse burcht, een bekend negentiende eeuw fenomeen, waarvan in Zeist slechts enkele duidelijke voorbeelden zijn.

Baarnseweg 25-27

Het monumentale landhuis De Horst (1912) ligt verhoogd in het midden van een lang rechthoekig perceel en heeft de symmetrische voorgevel evenwijdig aan de weg. Het bestaat uit een beganegrond-verdieping met hoog opgaand, afgewolfd, rieten zadeldak. De voorgevel heeft in het midden een grote topgevel, waaronder zich een halfronde zuilenterras bevindt met een rechte trap naar de lager gelegen tuin. Rechts en links hiervan bevindt zich een drieledig venster met luiken. De ingang bevindt zich in de rechter zijgevel en gaat via een gang naar de centrale hal. De Horst is een waardevol landhuis van architect K.P. de Bazel in een op de Engelse landhuisbouw geïnspireerde, traditionele architectuur van een verfijnd karakter en ontworpen op een rastersysteem. De eenheid van huis en tuin is goed behouden gebleven. Er is sprake van een landhuis met een buitenplaats-karakter.

Baarnseweg 31

Het landhuis uit 1917 bestaat uit een bouwlaag met samengesteld rieten schilddak. De voorgevel heeft rechts een naar voren stekende partij met afgewolfd topgevel en driehoekige erker. De ingang bevindt zich in de rechter zijgevel. Oorspronkelijk heeft op het pand een & fraai rond daktorentje gestaan.

Baarnseweg 32

Het landhuis uit 1917 bestaat uit een bouwlaag en een gebroken schilddak met ongelijke dakvoet en gedekt met riet. De symmetrische voorgevel heeft de ingang met zijlichten onder een luifel in het midden.

Baarnseweg 34

Het landhuis is in neobarokstijl in 1915 gebouwd en bestaat uit twee bouwlagen en een schilddak, dat geknikt is met een holle overgang. De symmetrische voorgevel heeft in het midden een segmentbogige serre.

Baarnseweg 36-38

De twee landhuizen (1916) zijn gebouwd als zomerverblijven. De huizen bestaan uit een bouwlaag met geknikt tentdak, waarin aan de voorgevel een brede loggia met balkon is uitgespaard. De daken zijn met riet gedekt. De ingang bevindt zich in de zijgevel. De huizen zijn in chaletstijl opgetrokken.

Bergweg 21-23 (structuur)

De begraafplaats (1829-30) met een aantal typische negentiende-eeuwse grafzerken (waarvan een viertal rijksmonument) is cultuurhistorisch waardevol. Het zicht van de Bergweg wordt bepaald door een nog gaaf neoclassicistisch poortgebouwtje (rijksmonument), dat een aantal karakteristieke doodssymbolen heeft. Het terrein (parkaanleg is rijksmonument) heeft een stedenbouwkundig- historisch waardevolle situering langs de Bergweg als onderdeel van de oude Kerkweg op een plek die de toenmalige dorpsgrens aangeeft.

Bergweg 28-30

Eind 19e eeuws dubbel (voorheen drie woningen) woonhuis van één bouwlaag onder mansardedak evenwijdig aan de weg. De voorgevel heeft een deur met bovenlicht, rechts twee, links drie schuifvensters met luiken. In het midden is een decoratieve dakkapel aangebracht.

Het pand is van enige betekenis als restant van de dorpse bebouwing aan de Bergweg, samen met de er schuin tegenover gelegen oude begraafplaats (nr. 21-23) en de ernaast staande watertoren (nr.24).

Bergweg 58-60

De dubbele woning uit omstreeks 1910 bestaat uit een begane grond met mansardedak evenwijdig aan de weg. De voorgevel heeft een drietal banden in een anderskleurige baksteen.

Bergweg 61

Villa Ylostein is in 1910 gebouwd en bestaat uit twee bouwlagen met een schilddak. De ingang bevindt zich in de voorgevel met links een driehoekige erker voorzien van een balkon. De dakkapel heeft een licht gebogen fronton. Aan de linkerzijgevel is een serre aangebouwd. De dakpartij laat een neobarokke invloed zien.

Bergweg 66

De witgepleisterde hoekvilla uit 1909 Luctor et Emergo is gebouwd in cottagestijl met topgevels in vakwerk. Het huis bestaat uit een begane grond en twee haaks op elkaar staande asymmetrische zadeldaken, die op de hoek tot op de begane grond doorlopen.

Bergweg 67-75, Schaerweijdelaan 178-184

De vier dubbele middenstandswoningen zijn in 1920 gebouwd en bestaan uit een begane grond met vrij steil zadeldak evenwijdig aan de weg. De voorgevel is symmetrisch: twee weinig uitstekende erkers in het midden met erboven een brede dakkapel. De ingangen bevinden zich in de zijgevels.

Bergweg 68-70

De dubbele witgepleisterde villa uit 1910 bestaat uit twee bouwlagen en staat met het zadeldak evenwijdig aan de weg. De symmetrische voorgevel heeft in het midden een topgevelpartij, die geaccentueerd wordt door vakwerk in de top.

Bergweg 84

Het landhuis Sunhill is rond 1920 gebouwd in Engelse cottagestijl. Het heeft een eenvoudige hoofdvorm en staat met het zadeldak haaks op de weg. Het huis is witgepleisterd met in de topgevel baksteen tussen vakwerk. De ingang bevindt zich in het midden, rechts en links daarvan is een kleine erker.

Bergweg 88

De kleine verticaal gerichte villa is in 1910 gebouwd en wordt gekarakteriseerd door de opvallend rijke detaillering in baksteenornamentiek. De beganegrond-verdieping is in baksteen uitgevoerd, de eerste verdieping is witgepleisterd.

Bergweg 92a

De gereformeerde kerk is in 1930 door architect B.W. Plooy uit Amersfoort gebouwd. De in sobere Amsterdamse- Schoolstijl uitgevoerde kerk bestaat uit twee rechthoekige bouwmassa's, die met hun grote zadeldaken haaks op elkaar staan. De puntgevel is symmetrisch: in het midden de toegang met rechthoekig inspringend siermetselwerk.

Bergweg 114-142

zie Gerodorp

Berkenlaan 1b

Het huis is als schildersatelier in 1912 gebouwd door bouwkundige W.J. Boot uit Zeist. Het klein rechthoekig pand heeft een bouwlaag met een fraaie mansardekap en dakkapel. De voorgevel heeft een terras met twee zuilen. In 1918 is het terras dichtgemaakt ten behoeve van de verbouwing tot woning.

Berkenlaan 10-12

De dubbele villa is in 1913 gebouwd. De gespiegelde voorgevelindeling heeft twee topgevels. De begane grond is uitgevoerd in schoon metselwerk. De verdieping is witgepleisterd en heeft in beide topgevels een driedelig roedenvenster en onder de nok een rozetvenster.

Betaniéplein

Bethaniéplein 1-17

Het rechthoekige, geometrisch aangelegde plantsoen met vijver wordt aan twee zijden begrensd door een woningblok dat bestaat uit 27 woningen. In de hoek in het midden van het bouwblok staat een overhoeks geplaatste vijf meter brede poort, geflankeerd door twee benedenwoningen en vier bovenwoningen, welke laatste gedeeltelijk boven de poort gelegen zijn. Het hele complex, ontworpen door P.J. Koster in 1936, is opgetrokken in rode handvormsteen en afgedekt met een doorlopend zadeldak met donkerbruin verglaasde pannen. De huizen zijn voorzien van stalen ramen. Zij hebben voor- en achtertuinen.

Biltseweg 1

De voormalige woning van de haltechef van Bosch en Duin is in 1907 gebouwd door bouwkundige G. Lagerweij uit Zeist. De kleine villa Jenny-René bestaat uit een bouwlaag en haaks op elkaar staande samengestelde schilddaken met ongelijke dakvoet. De asymmetrische voorgevel heeft links een iets uitstekende en afgewolfde topgevelpartij, waarin zich rechts in een hoekportiek de ingang bevindt. De achtergevel is uitgebouwd onder een lager doorlopend dakschild.

Biltseweg 8

De witgepleisterde villa Zandhoek is in 1908 gebouwd. In 1948 werd het huis geopend als conferentieoord, het gereformeerd jeugdcentrum de Witte Hei. Voor de vestiging van het conferentieoord werd het pand uitgebreid. Sedert 1968 heet het pand De Nieuwe Koppel. Het pand bestaat uit twee bouwlagen en haaks op elkaar staande zadeldaken. De voorgevel heeft twee topgevels.

Biltseweg 9

Rustiek landhuis uit 1920 door architect A.H. van der Sterre, bestaande uit één bouwlaag op nagenoeg vierkante plattegrond onder rieten stolpdak, dat aan de voorzijde wordt onderbroken door topgevelpartij. In beide dakschilden van de zijgevels bevinden zich twee boven elkaar geplaatste dakkapellen; schoorsteen op de daktop. Het pand heeft asymmetrisch ingedeelde gevels. De voorgevel heeft rechts een hoekportiek voorzien van hoekpijler en waarin de deur met bovenlicht. Links een venster met bovenlicht en in de topgevelpartij een tweedelig venster met bovenlichten; de bovenlichten hebben een roedenindeling. In de topgevel een venster onder verticale kraaldelen betimmering. Gevels zijn later wit geverfd; de vierruits roedenverdeling alsmede de halve luiken zijn verdwenen; venster in topgevel is vernieuwd. Ondanks deze wijzigingen bezit het pand architectuurhistorische waarde als voorbeeld van een landhuisje dat geïnspireerd is op de landelijke architectuur.

Biltseweg 10 (structuur)

Het terrein van Vinkenhof, gebouwd als een landhuis met een buitenplaats-karakter, heeft de kenmerken van een parkbos in een bebost stuifzandgebied redelijk goed behouden. Het ontwerp voor dit terrein is van hand van de tuinarchitect L.A. Springer.

Biltseweg 11

Het hooggelegen houten landhuis is in 1920 door W.S. van der Sterre uit Bilthoven in eigen beheer gebouwd. Het landhuis bestaat uit een bouwlaag met een vrij steil, afgewolfd zadeldak haaks op de weg. De voorgevel heeft een uitgekraagde dakverdieping op houten consoles met rechts onder een driezijdige erker. De topgevel heeft een verticale latten betimmering.

Biltseweg 12

De voormalige tuinmanswoning uit 1909 behoorde bij het rechts gelegen landhuis Vinkenhof. Thans maakt de woning deel uit van het landelijk bureau van het kerkgenootschap van de Zevende-Dag-Adventisten. Het woonhuis is in een Hollandse neo-barokstijl opgetrokken en bestaat uit een bouwlaag met schilddak. De symmetrische voorgevel heeft in het midden een deelbare paneeluur met bovenlicht. Het huisje verkeert in een gave staat.

Biltseweg 14

De witgepleisterde villa is in 1910 gebouwd. Sinds 1951 is het pand in gebruik als landelijk bureau van de Zevende-Dag-Adventisten. Het pand bestaat uit twee bouwlagen en een afgewolfd zadeldak van ongelijke nok- en dakvoet hoogte.

Biltseweg 16

Dalhoeve is een symmetrisch opgezet landhuis uit 1914, bestaande uit een bouwlaag en een rieten schilddak. De voorgevel heeft de ingang in het midden, geflankeerd door twee iets uitstekende topgevels met afgewolfd rieten daken. Dalhoeve is een architectonisch waardevol landhuis, gebouwd in de stijl van de Duitse Sommer- und Ferienhauser.

Biltseweg 18

Het landhuis Op 't Sand is in 1916 gebouwd en bestaat uit twee bouwlagen en een veruitstekend, rieten afgewolfd zadeldak evenwijdig aan de weg. De symmetrische voorgevel heeft de ingang in het midden.

Blikkenburgerlaan (structuur)

De Blikkenburgerlaan vormt een karakteristiek voorbeeld van lanen bij buitenplaatsen en landgoederen in het Kromme Rijngebied. Deze laan staat, evenals de Koelaan, de beukenlaan nabij Wulperhorst, de laan aan de zuidoost zijde van het landgoed Wulperhorst, de Kouwenhovenselaan en de Laan van Rijnwijk, loodrecht op de Utrechtse Heuvelrug.

Het gebied aan de noordwest zijde van de Blikkenburgerlaan dient in samenhang te worden beschouwd met het beschermde dorpsgezicht van Slot Zeist en de (voormalige) buitenplaatsen Blikkenburg en Schoonoord.

Blikkenburgerlaan 1

1

Markant op de hoek Dribergseweg-Blikkenburgerlaan gelegen woonhuis "Klein Santhof" uit omstreeks 1880 met neo-renaissance aanpassingen van rond 1900. Architectonisch waardevol vanwege gevelindeling, de detaillering in neo-renaissancestijl en het decoratieve snijwerk in met name de rechter zijgevel.

Blookerpark (structuur)

Het Blookerpark is een waardevol, in de landschapsstijl aangelegd park van H. Copijn, dat de entree vormt van het villapark. Het park wordt getypeerd door een aantal slingerende paden rond een onregelmatige vijver, boom- en struikgroepen, die samen met de glooiingen geplaatst zijn ter verkrijging van verschillende zichtlijnen. Met name wordt het park bepaald door de as vanaf Zandbergen naar Rodichem en een secundaire zichtlijn op het tuinhuisje. Het is een typisch romantisch architectonisch onderdeel van een landschapspark, dat de suggestie moet wekken van een gerestaureerde ruïne uit vroegere tijden.

Het Blookerpark en de villawijk zijn gelegen in de voormalige overplaats van het landgoed Zandbergen (Amersfoortseweg 18). Dit terrein maakt deel uit van een rasterverkaveling uit 1652 toen de Nieuwe Amersfoortsche Straatwegh werd aangelegd en de grond aan weerszijden in vakken van 100 roeden breed werd verdeeld. In 1896 kocht J. Blooker Zandbergen met de overplaats. Spoedig daarna liet hij het naar hem genoemde Blookerpark aanleggen in landschapsstijl, de vijver graven, twee stukken weiland aanleggen, het voorterrein vernieuwen, heuvels maken met boomgroepen e.d. De aanleg had een tweeledig doel: verfraaiing van Blookers buitenplaats en het rendabeler maken van zijn grond voor villabebouwing. Hiertoe werd het gebied in 1902 in en achter het park ontsloten met wegen, waarvan de meeste het bestaande slingerende padenpatroon volgden. De eerste grote villa's verschenen aan de Amersfoortseweg en rond het park (1904, 1905). De structuur wordt begrensd door de Amersfoortseweg, de Hobbemalaan, Park Rodichem en de Dolderseweg.

Boslaan 1-5

Het fraai gedetailleerde villablok in vakwerkstijl uit 1903 is van bouwkundige W. van de Bent uit Zeist. Het bestaat uit twee bouwlagen met een afgewolfd zadeldak evenwijdig aan de straat. Het blok bevat drie woningen. De nagenoeg symmetrische voorgevel heeft een uitstekende middenpartij, die wordt afgesloten door een topgevel met vakwerk. Op de eerste verdieping is in het uitstekende geveldeel een groot rondboogvenster aangebracht.

Boslaan 2-4

De dubbele villa is in 1903 gebouwd. Het pand heeft een symmetrische voorgevel met enigszins uitstekende middenpartij met afgewolfd zadeldakje. De linker zijgevel heeft een serre, die oorspronkelijk een Jugendstil detaillering had.

Boslaan 7

Villa Benvenuta is in 1902 gebouwd en bestaat uit twee bouwlagen met rechts een uitgebouwde topgevelpartij voorzien van warande met balkon in Jugendstil. De topgevel is gedecoreerd

Boslaan 10-12

Huize Dennenoord is een dubbele witgepleisterde villa uit 1907 en is als pension voor de zomergasten in het Wilhelminapark gebouwd. Het pand bestaat uit twee bouwlagen met schilddak, dat later is afgeplat en voorzien van twee dakkapellen. Rechts van het midden is een serre aangebouwd.

Boslaan 15

Villa Laanzicht uit 1904 is als pension gebouwd en ligt opvallend in de as van de Prins Hendriklaan. De kubusvormige, verticaal gerichte villa bestaat uit twee bouwlagen met afgeplat mansardedak.

Bothalaan 1-25, de Wetlaan 12-34

Het arbeiderswoningbouwcomplex is in 1911 door architect J.J. van Straalen uit Zeist gebouwd in opdracht van de woningbouwvereniging Volkshuisvesting Zeist. Het complex bestaat uit twee blokken van ongeveer 70 meter lengte.

Het blok aan de Bothalaan bestaat uit twee bouwlagen met doorlopend zadeldak. De gevel wordt op twee plaatsen onderbroken door twee gekoppelde topgevels met vakwerkbetimmering.

Het blok aan de Wetlaan bestaat uit een begane grond met doorlopend mansardedak dat aan de zijgevels afgewolfd. De gevel wordt op twee plaatsen onderbroken door een brede, iets hogere topgevel met vakwerkbetimmering.

Bothalaan 4-10, Kritzingerlaan 56-74, de la Reylaan 1-35, de Wetlaan 36-66

Het woningbouwcomplex is in 1920 gebouwd door architect J.J. van Straalen uit Zeist in opdracht van de woningbouwvereniging Ons Huis te Zeist. Het complex bestaat uit 48 woningen in blokken van elk drie, vier of vijf woningen.

De woningblokken laten een invloed van de Amsterdamse Schoolstijl zien en bestaan uit een begane grond met mansardedak. De voorgevels worden in het midden of op een van de hoeken onderbroken door een hoge puntgevel, die al naar gelang het type verschillend is ingedeeld. De bebouwing is aan iedere straat symmetrisch opgezet met een blok (Kritzingerlaan) of twee blokken (de la Reylaan, de Wetlaan, Bothalaan) in het midden en geflankeerd door een blok van een ander type (behalve aan de Bothalaan).

Het woningblok Kritzingerlaan 62-68 vormt een fraaie visuele beëindiging van de haaks erop gelegen Minckelerslaan.

Boulevard 2a

De kerk uit 1925 is markant op de splitsing van de Boulevard en de Verlengde Slotlaan gelegen.

Het kerkgebouw, opgetrokken in een sobere, afgeleide Amsterdamse-schoolstijl heeft een voor de protestantse liturgie typerende centraliserende plattegrond.

Door situering vooral stedenbouwkundig waardevol als oriëntatiepunt.

Boulevard 3

De op de hoek Boulevard-Acacialaan gelegen witgepleisterde villa Sursum Corda uit 1912 bestaat uit twee bouwlagen en een schilddak dat wordt gekarakteriseerd door asymmetrische gevels.

Boulevard 4

De Merel is een grote villa uit 1910, naar ontwerp van architect C. de Graaf, bestaande uit twee bouwlagen met schilddak en gelegen in een karakteristieke geometrisch aangelegde tuin. Aan de voorzijde begeleiden lage muurtjes het terras. Aan de zijde van de rechterzijgevel bevindt zich een tuin met verdiept gazon. De voorgevel heeft links een iets uitstekende topgevelpartij; de rechterzijgevel heeft een vijfzijdige erker over beide verdiepingen met een eigen dakje, waarvan de top tot de goot reikt. De voorgevel heeft schoon metselwerk voor de beganegrond en een gepleisterde verdieping. Voorts is de gevel vlak behandeld met asymmetrisch geplaatste roedenvesters.

Villa De Merel is architectuurhistorisch van waarde vanwege het overgangstype van vakwerkvilla naar landhuis en vanwege de sterk asymmetrische gevelindelingen. Het vormt samen met de geometrische aangelegde tuin één geheel.

Boulevard 5

De witgepleisterde villa Lindenhof uit 1910 bestaat uit twee bouwlagen met hoog opgaand schilddak, dat in de rechter zijgevel tot aan de begane grond is doorgetrokken en dat door twee topgevels met kappen onderbroken is. Oorspronkelijk had de begane grond schoon metselwerk. De ingang bevindt zich in de rechter zijgevel.

Boulevard 6

Villa uit 1927 naar ontwerp van de architecten Jan en Theo Stuivinga. Het pand bestaat uit twee bouwlagen, onder overstekend schilddak, waarin dakkapellen met zadeldakjes zijn geplaatst. De symmetrische voorgevel heeft een segmentbogige serre met balkom, waarachter een iets teruggelegen deur- venster-partij. De ingang bevindt zich in de linker zijgevel. De villa is van enige architectonische waarde als kenmerkend werk van de Zeister architecten Jan en Theo Stuivinga.

Boulevard 7

De witgepleisterde villa "Thorwieck" werd in 1910 door de Zeister bouwkundige K.G. Pijper in eigen beheer gebouwd in het Schaerweijder Bosch- en villapark. De villa is zeer markant gelegen op de kruising van de Lindenlaan met de Boulevard ter plaatse van het Boulevardplein met uitzicht op dit plein. Ondanks het feit dat het pand in 1920 ingrijpend is verbouwd, is het toch van een zeer evenwichtige architectuur en vormt een stedenbouwkundig waardevol onderdeel van de villabebouwing rond het Boulevardplein.

Boulevard 10

De witgepleisterde villa "Sonnenvanck" uit 1905 van de bouwkundige K.G. Pijper is zeer markant gelegen aan het kruispunt van de Boulevard en de Acacialaan en een gaaf voorbeeld van de oudste villa's in het Schaerweijder Bosch- en villapark, thans het Lyceumkwartier geheten.

Boulevard 14

Villa Lindenhof is in 1905 gebouwd. Het pand ligt op de hoek Boulevard - Lindenlaan met de voorgevel naar de Boulevard. Het huis bestaat uit twee bouwlagen en een schilddak. De voorgevel is nagenoeg symmetrisch ingedeeld.

Boulevard 15-17

Het architectonisch waardevol gebouw uit 1908 in rijk gedecoreerde Engelse cottagestijl met neorenaissance en neobarok elementen van de architecten Gebr. van Nieukerken is van belang als voorbeeld van een chauffeurswoning annex garage, die nog geheel het type van een koetsierswoning met koetshuis-stal volgt.

Boulevard 18

Het landhuis Klein Schaerweijde uit 1910 is opgetrokken in cottagestijl met een groot, laag doorlopend, afgewolfd zadeldak evenwijdig aan de Boulevard. De gevels zijn witgepleisterd, behalve de hoge plint, die baksteen laat zien.

Boulevard 19

De witgepleisterde hoekvilla Valckenhoek uit 1906 ligt op de kruising Boulevard -Valckenboschlaan. Deze hoge verticaal gerichte villa bestaat uit twee lagen met een schilddak, dat op verschillende plaatsen wordt onderbroken door topgevels. Het huis wordt gekarakteriseerd door asymmetrische gevels met decoratieve bakstenen togen en ontlastingsbogen.

Boulevard 30

Het landhuis uit 1926 bestaat uit een begane grond met een breed afgewolfd zadeldak haaks op de weg. In de linker zijgevel is een portiekingang met houten stijlen in rustieke trant gebouwd.

Broederplein 45-49

De tegen een bestaand hoekhuis aangebouwde nieuwe vleugel uit 1971-1972 heeft een hoofdopzet die gebaseerd is op het oorspronkelijke basisplan uit 1747-1748. Het nieuwbouw gedeelte bestaat uit twee hoekblokken met een tussenelement. De nieuwbouwvleugel is hoofdzakelijk van stedenbouwkundige waarde als completering van een nooit voltooid achttiende- eeuws ontwerp.

Brinkweg Brink (structuur)

Zeist is ontstaan uit een viertal brinknederzettingen, die op de overgang van de droge(re) zandgronden naar de vochtige en natte rivierkleigronden zijn of waren gelegen. De met lindes beplante brink aan de Brinkweg en de brinknederzetting aan de Businglaan zijn daarvan de best bewaarde. De andere waren gelegen bij de kruising van de Utrechtseweg en de Kroostweg Noord/Schorteldoeksesteeg. (zie tevens Utrechtseweg 75 en 82).

Brinkweg 8

De daggelderswoning uit ongeveer 1870 heeft waarschijnlijk behoord bij de buitenplaats De Brink. De begane grond met mansardedak ligt evenwijdig aan de weg. De voorgevel is symmetrisch.

Businglaan Brink (structuur)

De brinknederzetting aan de Businglaan bestaat uit een centraal gelegen ruimte (de voormalige brink; nu een "weiland- brink") en de er omheen gelegen boerderijen. Deze brinknederzetting, die op de overgang van de droge(re) zandgronden naar de vochtige en natte rivierkleigronden ligt, is de meest authentieke in de gemeente Zeist. De brink en de boerderijen dienen in samenhang te worden beschouwd met het omringende landschap (het esdorpen- en buitenplaatsenlandschap) en met de overplaats van Heerewegen (zie Driebergseweg tussen 12 en 14).

Businglaan 2

De karakteristieke boerenwoning uit ongeveer 1910 staat evenwijdig aan de weg. Het pand heeft een mansardekap en een symmetrische voorgevel met de ingang in het midden. De gevel is gedecoreerd met een drietal cordonbanden van donkerder baksteen.

Businglaan 4 (structuur)

De kleine langhuisboerderij The Olde Nest (rijksmonument), met karakteristiek voortuintje en twee erachter gelegen rietgedekte schuurbergen, voorzien van eikehouten roeden.

Businglaan 14 (voorheen nr.4)

De villa-achtige boerderij Oudervrucht dateert uit 1924. De nadruk ligt op het grote woonhuis, dat met het grote rieten zadeldak haaks op de weg ligt. De voorgevel is asymmetrisch.

De Clomp 30-01

Kouwenhovenselaan (structuur)

Oorspronkelijk had dit pand uit ongeveer 1909 de functie van jachtopzienerwoning. De kleine woning is gebouwd volgens het stadse vakwerkvillatype. De rechte, met bomen beplante Kouwenhovenselaan vormt een karakteristiek voorbeeld van lanen bij buitenplaatsen en landgoederen in het Kromme Rijngebied. Deze laan staat, evenals de Koelaan, de beukenlaan nabij Wolperhorst, de laan aan de zuidoost zijde van het landgoed Wolperhorst, de Blikkenburgerlaan en de Laan van Rijnwijk, Loodrecht op de Utrechtse Heuvelrug.

Cornelis Schellingerlaan 25-63 bis en 62-108 bis

De woningbouw uit 1951 is een ontwerp van architect Jan Wils uit Voorburg. Het complex bestaat uit 6 eengezinswoningen, 6 duplexwoningen en 64 beneden- en bovenwoningen. De woningen zijn opgetrokken volgens het systeem "Onsite". Er zijn twee bouwlagen met doorlopend zadeldak, dat met pannen is belegd.

Cornelis Schellingerlaan 65-69

Het naoorlogse complex (1950) een- en tweegezinswoningen van twee bouwlagen in strokenbouw langs de wegen Ridderschapslaan, Jacoba van Beierenlaan en Cornelis Schellingerlaan gesitueerd en gebouwd volgens het Airey-montage-systeem - een skeletbouw van staal, beton en glas - is een uniek voorbeeld in Zeist van goedkope woningbouw volgens functionalistische principes.

Het is in Nederland een van de vroegste complexen van tweegezinswoningen volgens dit montagesysteem. Alle woningen zijn in 1978 gerenoveerd met behoud van het oorspronkelijk uiterlijk.

Cornelis Schellingerlaan 44-60

Zie: Griffensteynseplein

Crosestein 14-02

De boerderij De Kroost is in 1912 gebouwd volgens het T-type: een fraai gedetailleerd dwarshuis met links twee aangebouwde schuren. Het dwarshuis heeft de ingangspartij in het midden. De topgevel aan de achterzijde van de stal aan het woonhuis is symmetrisch ingedeeld en heeft een fraai puntluik onder de nok. De voortuin van het woonhuis bezit nog de karakteristieke beplanting van treurwilg, beuk en coniferen.

Dalweg 1

Het witgepleisterde landhuis, gebaseerd op de cottagestijl is in 1925 gebouwd. In zijn oorspronkelijke opzet was het pand vrijwel identiek aan Dalweg la, dat dateert uit 1920: een begane grond met rieten schilddak waarin op iedere zijde een vleermuisdakkapel was opgenomen. In 1972 werd het pand naar links toe uitgebreid.

Dalweg la

't Boschhuisje, een landhuisje uit 1920, is nagenoeg identiek aan Dalweg nr. 1 en bestaat uit een begane grond met rieten schilddak waarin een vleermuisdakkapel is opgenomen. De voorgevel is symmetrisch en heeft in het midden een driezijdige erker met een dubbele tuindeur. De ingang bevindt zich in de achtergevel.

Dalweg 5

De stadse vakwerkvilla Zonnehof is in 1916 gebouwd op de hoek Dalweg-Berkenlaan en bestaat uit twee bouwlagen met haaks op elkaar staande asymmetrische zadeldaken, die naar de hoek lager doorlopen. In de gevel aan de Dalweg is rechts een uitstekende topgevelpartij.

Dalweg 7-9

Het dubbel landhuis uit 1921, identiek aan het pand Dalweg 44-46, bestaat uit een begane grond en een verdieping onder haaks op elkaar staande rieten zadeldaken. De symmetrische voorgevel heeft een brede afgewolfde topgevel.

Dalweg 44-46

Het dubbel landhuis uit 1921 is identiek aan Dalweg 7-9; dit huis is echter later wit gemaakt.

Dennenweg 27

Het ten opzichte van de Dennenweg onder een hoek geplaatste huis uit 1934, is in Nieuw Zakelijke stijl opgetrokken en bestaat uit twee lagen met plat dak. De oorspronkelijke functie als kinderkuis komt tot uiting in de grote, voor de gevel geplaatste glazen serre met de typerende, smalle stalen kozijnen.

Dolderseweg 42

Witgepleisterd landhuis uit 1933 naar ontwerp van de architect F.A.Eschauzier bestaande uit een bouwlaag onder zadeldak op rechthoekig grondplan en voorzien van een aangebouwde garage. In de zuidgevel bevinden zich twee partijen, ieder bestaande uit een 6-ruits stalen schuifdeur waarboven een dakhuis onder zadeldakje. Het landhuis uit 1933 in Delftse School trant is architectonisch waardevol als enig werk in Zeist van de architect F.A.Eschauzier.

Dolderseweg 58

Het witgepleisterde landhuis De Lage Den uit 1932 bestaat uit een bouwlaag en een schilddak evenwijdig aan de weg. De Lage Den is een architectonisch waardevol landhuis met eenvoudige en karakteristieke hoofdvormen, gebouwd voor een bejaard echtpaar met alle vertrekken gelijkvloers.

Dolderseweg 63

Zie: Reelaan 31

Dolderseweg 99-101

De dubbele wachterswoning uit ongeveer 1901 behoort bij het station Den Dolder. Het pand bestaat uit een bouwlaag met haaks op elkaar staande zadeldaken.

Dolderseweg 113-115

Het pand is in 1919 in opdracht van de zeepfabrikant Chr. Pleines gebouwd op het fabrieksterrein van De Duif, rechts van de ingang. Het was oorspronkelijk een dubbel woonhuis, waarvan het rechter gedeelte was ingericht als hulppostkantoor. Het huis bestaat uit een twee laags hoge haaks op de weg gelegen topgevelpartij met zadeldak en een laags hoge, iets teruggelegen partij met afgewolfd zadeldak evenwijdig aan de weg. De ingang van nr.115 heeft een fraaie paneeldeur.

Dolderseweg 118

Het landhuisje uit 1919 bestaat uit een bouwlaag met rieten schilddak. De symmetrische voorgevel heeft in het midden de deur met zijlichten onder een rieten afdakje tussen twee afgewolfd topgevels.

Dolderseweg 120

Het kubusvormige, bakstenen herenhuis Den Engh uit 1918 is in klassieke, traditionele stijl met grote roedenvensters opgetrokken. Het geheel, huis met landschapspark ter weerszijden van de Nieuwe Dolderseweg, is nog gaaf bewaard gebleven en is een van de weinige, dicht bij het dorp Den Dolder gelegen buitenplaatsen.

Dolderseweg 148a (structuur)

Het in 1913 aangelegde station Den Dolder, met in haar verlengde gelegen dienstgebouw, is behalve architectonisch ook stedenbouwkundig van belang. Op het tussen twee sporen gesitueerde perron (eilandstation) bevinden zich behalve de beide gebouwtjes (rijksmonument) een rij van acht kastanjbomen, daterend uit de tijd van aanleg. Tezamen met het groen aan de overzijde van de beide spoorlijnen versterken zij het landelijk karakter van dit station, dat nog met de spoorwegovergang en de daaraan gelegen voormalige wachterswoning (Dolderseweg 99-101) uit circa 1901 een geheel vormt.

Dolderseweg 158-256 Willem Arntsz Hoeve (structuur)

Het vanaf de Dolderseweg geheel onzichtbaar gelegen gebouwencomplex van de Willem Arntsz Hoeve heeft een belangrijke bijdrage geleverd aan de ontwikkeling van de buurtschap Den Dolder en kan als document beschouwd worden van de opvattingen in de psychiatrie kort na de eeuwwisseling, waarbij de arbeidstherapie en het contact met de natuur voorop stonden. Voorts kunnen we aan de oorspronkelijke, symmetrische, stedenbouwkundige opzet van het paviljoensysteem en de hiërarchische architectuurvormen het denken in standen en rangen aflezen, dat typerend is voor die tijd. Uit de aanleg van het terrein van de Willem Arntsz Hoeve blijkt dat er veel aandacht is besteed aan de relatie tussen gebouwen en omgeving. Dit sluit aan op het streven naar contact met de natuur. Het heideterrein is een van de zeer weinig overgebleven restanten van de eertijds uitgestrekte heidevelden in de gemeente Zeist (zie ook Dolderseweg 164a- 164g2).

Dolderseweg 158 a-c

De drie landhuizen zijn in 1928 gebouwd voor de geneesheren van de Willem Arntsz Hoeve. De huizen bestaan uit een bouwlaag met afgewolfd, hoogopgaande rieten schilddak evenwijdig aan de weg. De asymmetrische voorgevel heeft een afgewolfd topgevelpartij. De drie huizen zijn in verschillende varianten gebouwd.

Dolderseweg 162a

Het architectonisch waardevol voormalig badhuisje uit 1931 is opgetrokken in een Amsterdamse-Schoolstijl met Nieuw Zakelijke invloeden. Het badhuisje, behorende bij de W.A. stichting, bestaat uit een bouwlaag met hoog zadeldak.

Dolderseweg 170

Het centraal in het W.A. Hoeve-complex gelegen theehuisje bestaat uit een begane grond en een ver overstekend, rieten zadeldak. Het theehuis uit 1931 is in een Amsterdamse Schoolstijl met Nieuw Zakelijke invloeden gebouwd en vormt een van de architectonische hoogpunten van de W.A. Hoeve.

Dolderseweg 171-185

zie Pleineslaan 25-41

Dolderseweg 206-254

De groep karakteristieke dienstwoningen behoort bij de W.A. Hoeve en is gelegen aan de Dolderseweg, Boerderijlaan en het Berkenlaantje.

De dubbele woonhuizen zijn in drie typen gebouwd in de periode 1909-1928.

Type A (1909 en 1916) bestaat uit negen dubbele woonhuizen van anderhalve bouwlaag met een zadeldak evenwijdig aan de weg. De voorgevel is evenals de achtergevel met een middeldeel uitgebouwd onder een doorlopend dakschild.

Type B (1923) bestaat uit drie dubbele woonhuizen van een bouwlaag met afgewolfd zadeldak evenwijdig aan de weg. De ingangen bevinden zich in de zijgevels.

Type C (1928) bestaat uit vier dubbele woonhuizen van een bouwlaag met hoog schilddak, dat ver oversteekt. De ingangen met half rond afgesloten deuren bevinden zich in de zijgevels. Als onderdeel van deze groep geldt ook het vrijstaande woonhuis van de voormalige landopzichter

Fama (dolderseweg 234). Het woonhuis dateert uit 1909. Het pand laat tot aan de deurhoogte baksteen zien, is tot verdiepingshoogte gepleisterd en heeft onder het dak een betimmering van gepotdekselde latten.

Dorpsplein, Austerlitz (structuur)

Het rechthoekig en planmatig aangelegd Dorpsplein met de waterpomp en met een erachter gelegen groenstructuur van rijen eikenbomen is voor het ontstaan van Austerlitz historisch waardevol. Het plein heeft een waardevolle markering van hoge lindebomen.

Dorpsplein 10

Het architectonisch karakteristiek herenhuis uit ca. 1880 in eclectische stijl en waardevol gelegen aan het Dorpsplein. Als voormalige schoolmeesterswoning heeft het pand een sociaal-historische betekenis voor Austerlitz.

Dorpsstraten, Het Rond (structuur)

Het oudste centrum van Zeist is rond de Nederlandse Hervormde kerk ontstaan. In de loop van de negentiende eeuw groeiden de beide Dorpsstraten uit tot de belangrijkste winkelstraten. Het Rond werd in onze eeuw het representatieve centrum van Zeist met hotels, raadhuis en postkantoor. Ondanks een gedeeltelijke aantasting van met name de gevelwanden in de beide Dorpsstraten als gevolg van functieveranderingen is het gebied nog redelijk gaaf.

In het gebied kunnen we een viertal deelgebieden onderscheiden, die ieder een eigen karakter hebben:

1. Nederlands Hervormde Kerk en omgeving.

De kerk is op het noordoosten georiënteerd en ligt met de voorgevel in de richting van de Waterigeweg en even voor de entree van de 1ste Dorpsstraat. Daar staan aan weerszijden negentiende- eeuwse panden, die zorgen voor een sterke poortwerking.

2. Eerste Dorpsstraat.

De 1ste Dorpsstraat heeft nog grotendeels haar stedelijk karakter bewaard met een deels aaneengesloten negentiende- eeuwse herenhuisbebouwing. De noordzijde laat de meest representatieve bebouwing zien met name tussen de Maurikstraat en het Rond. Zij wordt gedomineerd door het voormalige gemeentehuis (nr.15) en gekarakteriseerd door een aantal individueel behandelde panden. De andere zijde is meer verbrokkeld met gebouwen van verschillende hoogte. Waardevolle elementen aan deze zijde zijn de nog aanwezige eind negentiende- eeuwse winkelpuiten en een gaaf neorenaissancepand (nr.12,12a).

3. Het Rond.

Het Rond is in de tweede helft van de zeventiende eeuw aangelegd als belangrijk onderdeel van het Slotcomplex. Het kreeg toen de vorm van een rondeel, een rond plein waardoor de kruising van de gezichtslaan voor het Slot en de oudere Dorpsstraat werd verfraaid en een scheiding ontstond tussen 1ste en 2de Dorpsstraat. De ronde vorm is in de vorige eeuw gedeeltelijk verdwenen.

Omstreeks 1900 vinden we hier Hotel Schneider (Hermitage) als belangrijkste gebouw, met aan de overzijde, op de plaats van het huidige postkantoor, de buitenplaats van de dames Walkart, die veel grond in deze omgeving in bezit hadden. Na het overlijden van mejuffrouw M.H. Walkart op 2 maart 1904 kwamen er grote veranderingen op het Rond tot stand: eerst verscheen in 1908 het gemeentehuis, vervolgens de banketbakkerij G.H. Figi –die tot dan toe zijn winkel aan de Lageweg had-, en tenslotte in 1912 het postkantoor. Het Rond heeft een typerende bebouwing op de hoeken gekregen, die door hun functie het beeld van het Rond als representatief centrum bepalen: aan de Slotlaanzijde het gemeentehuis met schuin daar tegenover het postkantoor, respectievelijk in neorenaissancestijl en neobarokstijl; aan de andere zijde van de Slotlaan Hotel Figi met schuin daartegenover Hotel Hermitage, beide voorzien van een terras.

Het postkantoor en Hermitage worden van elkaar gescheiden door een rechthoekig geometrisch aangelegd plantsoen. Naast het raadhuis langs de Slotlaan bevindt zich het Walkartpark, een uit 1904 daterend landschapspark.

4. Tweede Dorpsstraat.

De gevels aan de 2e Dorpsstraat hebben een minder deftig en stedelijk karakter dan die aan de 1ste Dorpsstraat en zijn sterker gevarieerd (verbouwd) en kleinschaliger. Waardevol is het Huis Beek en Royen met aangrenzende gebouwen (nr.50-58) aan het einde van de 2e Dorpsstraat. Enkele panden met karakteristieke winkelpuien zijn nog aanwezig, zoals nummer 57, het woon-winkelhuis van de voormalige bakkerij Van Loghem.

1ste Dorpsstraat 2

De witte panden op de hoeken van de 1ste Dorpsstraat dateren uit de tweede helft van de negentiende eeuw en zijn opgetrokken in een neoclassicistische (nr.3-Sa) en neorenaissancestijl (nr.2).

Dit laatste hoekpand is thans witgemaakt waardoor het decoratieve baksteenwerk als typerend stijlkenmerk van de neorenaissance onzichtbaar is geworden. De panden staan op een historisch waardevolle plek en geven een sterke poortwerking en entree naar de 1ste Dorpsstraat.

Rond 1800 moet op de rechterhoek van de 1ste Dorpsstraat een boerderij hebben gestaan. In de jaren negentig werd het huidige hoekpand in neorenaissancestijl gebouwd. Bij een van de laatste functiewijzigingen is het pand gewit, waardoor de baksteendecoraties onzichtbaar zijn geworden.

De oorspronkelijke ingang bevindt zich in de afgeschuinde hoek met erboven een decoratieve houten erker.

1ste Dorpsstraat 3

Deze panden uit de tweede helft van de negentiende eeuw zijn opgetrokken in een neoclassicistische stijl. Het pand nummer 3 is een smal, drie vensters breed witgepleisterd woonhuis uit 1857 met een in 1919 voorgebouwd beganegrond-gedeelte.

1ste Dorpsstraat 7

De tweede oude herberg van Zeist heeft direct naast het hoekpand nr. 3-5a gestaan. Deze herberg werd al in 1540 vermeld en stond toen naast het Hof van Holland. In de zeventiende eeuw heette de herberg De Swaen of De Witte Swaen, een toen veel gebruikte naamgeving voor kroegen. In 1881 heeft men de oude bouwvallige herberg afgebroken en opnieuw weer opgebouwd. In 1930 is de begane grond ingrijpend verbouwd, waardoor het oorspronkelijk karakter sterk is aangetast.

Het hotel vormt samen met het hoekpand nr. 3-5a een karakteristieke entree naar de 1ste Dorpsstraat en staat op een historisch waardevolle plek.

1ste Dorpsstraat 10

Een karakteristiek woon-winkelpand uit ongeveer 1900 dat een waardevol onderdeel uitmaakt van de gevelwand aan de 1ste Dorpsstraat. Het pand is vooral van belang vanwege de fraaie, decoratieve houten winkelpui in een op de Jugendstil geïnspireerde stijl.

1ste Dorpsstraat 12 en 12a

Het woon-winkelpand uit omstreeks 1900 is een zeer gaaf voorbeeld van de neo-Renaissancestijl en vormt een waardevol onderdeel van de nog gedeeltelijk aaneengesloten 19e-eeuwse gevelwand langs de 1ste Dorpsstraat.

1ste Dorpsstraat 13

Het klassiek sober ingedeelde bakstenen pand uit de tweede helft van de negentiende eeuw bestaat uit drie bouwlagen met een lijstgevel. De klassiek omlijste deur met bovenlicht heeft een gietijzeren paneel met daarin een wapenschild. Het pand is vooral van belang als onderdeel van de voor Zeist unieke negentiende eeuwse gevelwand en vanwege de fraaie klassiek omlijste ingang.

1ste Dorpsstraat 16-18

Het woon-winkelhuis uit 1900 is gebouwd in fraaie neorenaissancestijl. De winkelpui is storend verbouwd ten behoeve van de showroom van Broedelet. De eerste en tweede verdieping zijn gaaf en bestaan uit felrode baksteen in combinatie met witte cordonbanden. Het pand nr.18 heeft slechts een verdieping. In de geheel verbouwde onderpui is de doorgang naar de garage aangebracht.

1ste Dorpsstraat 22

Het woon-winkelpand, volgens de inscripties op de hoekpinakels van de winkelpui gebouwd naar ontwerp van een met de initialen M.W.S aangeduide architect, is in 1887 opgetrokken in neorenaissancestijl. De fraai gestileerde winkelpui-omlijsting van hard steen is van bijzonder belang. Deze pui heeft een opvallende detaillering in neogotische en neoclassicistische stijl. De ingang bevindt zich in de middenportiek met erboven een fraai balkon. Het pand maakt deel uit van de gevelwand aan de 1e Dorpsstraat.

1ste Dorpsstraat 26

Het witgepleisterde woon-winkelpand heeft twee bouwlagen met afgeplat dak en is rond 1870 gebouwd in eclectische stijl. De gedecoreerde winkelpui met hardstenen basement heeft gegroefde pilasters en een gecorniste kroonlijst met een gebogen fronton. Het pand heeft een van de fraaist gedetailleerde gevels aan de 1ste Dorpsstraat.

2de Dorpsstraat 54-58 (structuur)

Het naar de stichters Hendrik Verbeek en zijn vrouw Van Royen genoemde bakstenen herenhuis (rijksmonument) moet na 1730 zijn gebouwd in de as van de rechte Laan van Beek en Royen Woudenbergseweg, die als zichtlaan benut is. Deze zichtlaan vormt in feite een diagonaal-as vanuit het Slot, wanneer we haar doorgetrokken denken. Door de huidige verkeerssituatie op het kruispunt Laan van Beek en Royen en begin 2de Dorpsstraat is deze historisch-stedenbouwkundig waardevolle relatie aangetast.

2de Dorpsstraat 57

Het woon-winkelhuis van de voormalige bakkerij van Loghem is rond 1900 gebouwd in neorenaissancestijl. In de symmetrische voorgevel bevinden zich een fraai gedecoreerde winkelpui met gegroefde pilasters.

Dribergseweg 1 Hoog Beek en Royen (structuur)

Op 15 mei 1818 werd behalve het Slotgebied ook de grote buitenplaats Beek en Royen geveild.

Koper was C.W. Wijborgh die het weer spoedig van de hand deed aan Albert Voomborgh.

Voomborgh liet in 1824 aan de Dribergseweg naar ontwerp van J.D. Zocher jr. zijn nieuwe buitenverblijf Hoog Beek en Royen bouwen en een landschapspark aanleggen.

Voor en langs het huis zien we thans een lange serpentinevijver, die achter het huis een glooiend gazon met boomgroepen en solitaire bomen omsluit. Tegenover het huis kijkt men over dit gazon uit naar een op een heuvel gelegen theekoepel, die nog bestaat, zij het in vervallen staat. Andere zichtlijnen zijn er vanuit het huis met de Dribergseweg, en de Laan van Beek en Royen. Het huis, de historische parkaanleg park voor een belangrijk deel, het speelhuisje en het koetshuis hebben de status van rijksmonument.

Evenwijdig aan de Laan van Beek en Royen doorsnijdt een rechte laan, de "zoogenaamde Kippelaan", het terrein, verbindt de Dribergseweg met de Arnhemsebovenweg en is in het landschapspark opgenomen. Deze laan heeft nog de "kapitale zwaare Eiken Boomen" die uit de eerste helft van de achttiende eeuw dateren en onderdeel uitmaakten van de buitenplaats Beek en Royen van Hendrik Verbeek.

Aan de overzijde van de Dribergseweg tegenover het herenhuis bevindt zich de oude oranjerie (rijksmonument), die thans direct aan de weg is gelegen.

Dribergseweg 2

Het als classicistisch herenhuis gebouwde kantoor De Kosmos uit ca. 1876 bestaat uit een basement, twee hoge verdiepingen en een lage derde verdieping en wordt geaccentueerd door een middenpartij met fronton. In 1901 werd het pand in Jugendstil verbouwd door de Utrechtse architect P.J. Houtzagers. Het grote witgepleisterde gebouw kreeg een nieuw uiterlijk waarbij vooral de middenpartij met het er achter gelegen trappenhuis werd getransformeerd in de toen zeer moderne Jugendstil.

Dribergseweg 3 Sparrenheuvel (structuur)

In 1818 werden grote percelen bouwgrond verkocht die voordien in bezit waren van de eigenaar van het slot. De verkoop vormde een sterke stimulans voor de ontwikkeling van de buitenplaatsen. Dit heeft ondermeer geleid tot de aanleg van de buitenplaats Sparrenheuvel. Het voorterrein vormt een waardevol onderdeel van de reeks van buitenplaatsen en landgoederen langs de Dribergseweg. Het huis is georiënteerd op de Blikkenburgerlaan (zichtlijn).

Dribergseweg 3a (Sparrenheuvel)

De voormalige koetsierswoning bij de buitenplaats "Sparrenheuvel" wordt voor het eerst vermeld in 1886. Het bestaat uit een begane grond met een overstekend zadeldak evenwijdig aan de Dribergseweg.

Dribergseweg 3c

Het landhuis "Groen en Hout" uit 1923 van de architect C. de Groot is bijzonder fraai gelegen en is van architectonisch belang als gaaf voorbeeld van een op de Duitse neo-Barok geïnspireerde bouwstijl uit de jaren twintig. Het terrein is vanwege het buitenplaats karakter van huis en tuin bij de reeks van (voormalige) buitenplaatsen en landgoederen langs de Dribergseweg betrokken.

Driebergseweg 5

De kleine fraai gedetailleerde stadse vakwerkvilla met de naam Zonneweelde dateert van rond 1900. Het huis bestaat uit een begane grond en heeft haaks op elkaar staande daken. De voorgevel heeft een topgevelpartij rechts met decoratief chaletdak. Het pand heeft een baksteen-ornamentiek en geglazuurde pannen.

De tuinen van de woningen Driebergseweg 5 en Molenweg 1 t/m 6 zijn van betekenis voor de ruimtelijke opbouw van de reeks van buitenplaatsen en landgoederen langs de Driebergseweg.

Driebergseweg 9

De witgepleisterde villa Klein Heerewegen uit ca. 1870 is gebouwd in Zwitserse chaletstijl. Het pand heeft haaks op de weg een breed zadeldak, dat aan de voorgevel boven een uitstekende middenpartij doorloopt. Het pand maakt deel uit van de buitenplaats Heerewegen, waarvan het huis echter niet meer bestaat (gesloopt in 1973).

Driebergseweg tussen 9 en 11, terrein Heerewegen (structuur)

In het in de landschapsstijl aangelegde park en de overplaats zijn de ruimtelijke kwaliteiten van het voormalige landgoed Heerewegen redelijk tot goed behouden gebleven, zoals bijvoorbeeld de voormalige oprijlaan met bomen. De overplaats is zo ontworpen, dat er vanuit het huis gezien sprake was van visuele relaties met de brinknederzetting aan de Businglaan en met de laan van Rijnwijk. Het restant van dit landgoed vormt een belangrijke schakel in de reeks van buitenplaatsen en landgoederen langs de Driebergseweg (deel van de Stichtse Lustwarande, zie ook de voormalige overplaats van De Breul, Driebergseweg 17).

Driebergseweg 10, terrein Schoonoord en Klein Schoonoord (structuur)

Het in de landschapsstijl aangelegde park van de voormalige buitenplaats Schoonoord (gesloopt 1962), vormt door de ligging, de omvang en de ruimtelijke kwaliteiten een belangrijke schakel in de reeks van (voormalige) buitenplaatsen en landgoederen langs de Driebergseweg. Het betreft een ontwerp van J.D. Zocher.

Op het door een vijverpartij omgeven binnenterrein staat thans het hoofdgebouw van het scholencomplex Schoonoord. Een gedeelte van de oprijlaan met bomen is nog aanwezig. Van de kleine buitenplaats Klein Schoonoord, die naast Schoonoord was gelegen, zijn alleen boomgroepen en het koetshuis overgebleven (Lageweg la).

Driebergseweg 11

Het woonhuis uit 1898 van eenvoudige hoofdvorm in Zwitserse chaletstijl is gelegen aan de oprijlaan van het afgebroken Heerewegen. De tuinmanswoning bestaat uit een laag met zadeldak.

Driebergseweg 12

Het relatief kleine Groenoord (1880) is gelegen in een landschapstuin met links een rechte beukenlaan van oudere datum als gezichtslaan. Het complex is waardevol als uitdrukking van de toenmalige sociale verhoudingen.

Driebergseweg 13

De witgepleisterde Eikenhof uit ongeveer 1870 is een villa in laat-classicistische trant met rechthoekige bouwmassa's. Het huis staat dicht aan de straat.

Driebergseweg tussen 12 en 14, Overplaats Heerewegen

-zie Driebergseweg tussen 9 en 11-

Driebergseweg 14

Statig neoclassicistisch herenhuis Nieuw Beerschoten uit circa 1880 met karakteristieke rondboog vensters en gelegen in een landschappelijk aangelegde voortuin en een formele tuin met centrale as over de grote waterpartij.

Driebergseweg 14a

De voormalige portierswoning van Nieuw Beerschoten uit 1922 is naar een Duits ontwerp in een bij het huis aangepaste stijl gebouwd, en is van sociale betekenis.

Driebergseweg 16

De Eikenhorst is een rond 1890 gebouwde witgepleisterde kubusvormige villa met opvallende torenpartij. Het torengedeelte is in 1904 verhoogd. De begane grond wordt van de eerste verdieping gescheiden door middel van een profielijst.

Driebergseweg 16c

Het huis Nye Wilp (ca. 1900) is een verticaal gerichte stadse vakwerkvilla in neorenaissance detaillering met omlopende witte cordonbanden. De villa bezit nog het oorspronkelijke entreehek naar de ingang in de rechter zijgevel, die een decoratief afdakje in chaletstijl heeft.

Driebergseweg, tegenover 17 (structuur)

Het terrein aan de overzijde van de Driebergseweg, waar nu sportvelden zijn gelegen, met daaromheen coulissen bestaande uit bomen en struiken en met de boerderij, hebben de overplaats van De Breul gevormd. Het vormgevingsthema voor deze overplaats was, evenals dat de overplaats van Heerewegen het geval is, gebaseerd op "het geïdealiseerde landleven" (vandaar de boerderij).

Driebergseweg 18

Woonhuis Sans Souci uit 1847 of 1849 met in 1926 aangebrachte dakkapel van waarde vanwege het bouwtype, de harmonische gevelindeling en als onderdeel van de Stichtse Lustwarande.

Driebergseweg 20 (structuur)

Het voormalige herenhuis Tallyho Cottage (gesloopt in de jaren negentig) met entreehek uit ca. 1870. Het bijbehorende koetshuis is sterk verbouwd en als zodanig minder waardevol. De tuin, die wordt gekenmerkt door vele oude bomen, is mede van betekenis in verband met de ruimtelijke relaties met de voormalige overplaats van de buitenplaats De Breul.

Driebergseweg 22

De Mariahof is een gave stadse vakwerkvilla uit ongeveer 1900 met een fraai uitgesneden chalet-topgevel. De rechter zijgevel heeft een fraaie serre met lessenaarsdak en erboven slechts een klein venster. In de tuin staat het oorspronkelijke ijzeren hek en een fraai veelhoekig houten huisje met dak en houten duiventil in vakwerkstijl.

Driebergseweg 26

Het villa-achtig woonhuis uit ca. 1900 bestaat uit een beganegrond met mansardedak haaks op de weg. In het midden bevindt zich de deur met bovenlicht. Aan de linkerzijde is een open serre aangebouwd en aan de rechterzijgevel een garage. Het hek is oorspronkelijk.

Duinweg 6

De witgepleisterde villa uit 1907 bestaat uit twee bouwlagen met een tentdak onderbroken door een topgevel en aan de andere zijde voorzien van een lager doorlopend dakschild en een toren met schilddakje.

Duinweg 9

De witgepleisterde villa Mary Cottage uit omstreeks 1907 bestaat uit twee bouwlagen en een schilddak, dat aan de noordgevel is onderbroken door twee topgevels, die ter hoogte van de verdieping iets zijn uitgekraagd en een vakwerkindeling hebben. De beide topgevelpartijen hebben een schuifvenster met roeden bovenlicht en erboven een dubbel venster met roedenbovenlichten. Ertussen is een driezijdige erker met balkon voor de loggia gebouwd. De ingang bevindt zich in de rechter zijgevel en heeft een portiekje met zadeldak voor een uitstekende gevelpartij onder doorlopend dakschild. Het pand is van enige architectuurhistorische waarde als voorbeeld van een vakwerkvilla met symmetrisch ingedeelde voorgevel.

Duinweg 12

Ariënhof is een witgepleisterde villa die in 1907 door architect A. Heijneken uit Rotterdam is gebouwd voor mevrouw H.M. de Kuyper. Het huis ligt op een driehoekig perceel tussen Duinweg en Dennenweg en bestaat uit twee bouwlagen en een samengestelde dakpartij. De gevels zijn asymmetrisch en hebben topgevels van verschillende vorm. Aan de Duinweg staat een fraai toegangshek in neorenaissancestijl. Bij de situering van het huis en de inrichting van de tuin en het park is op interessante wijze ingespeeld op de geomorfologie van het beboste stuifzandgebied van Bosch en Duin. Op het terrein zijn nog twee bijgebouwen aanwezig.

Duinweg 13

Villa Haaswijk is in 1907 gebouwd en bestaat uit een bouwlaag met schilddak, dat aan de voorzijde onderbroken is door twee topgevels van verschillende vorm en afmeting. Daartussen is de ingang met erboven een balkon geplaatst.

Duinweg 15

De verticaal gerichte bakstenen villa Our Home uit 1920 bestaat uit twee bouwlagen en elkaar snijdende schilddaken van ongelijke nokhoogte. In de uitstekende rechterpartij ligt een rondboogportiek voor de ingang. Het schilddak heeft geglazuurde pannen.

Duinweg 21

Hoog Duin uit 1905 is een grote asymmetrische Jugendstil villa met karakteristieke rondbogen en torenpartij, die door de hoge ligging een extra accent krijgt.

Duinweg 23

De kleine witgepleisterde villa Catarina uit 1913 bestaat uit een hoge beganegrond-verdieping en mansardedak haaks op de weg. De kleine villa heeft een merkwaardige toepassing van empiremotieven, waarschijnlijk bedoeld om het geringe aanzien van de hoofdvorm meer status te geven.

Duinweg 25-25 bis

De witgepleisterde stadse vakwerkvilla uit 1908 bestaat uit twee bouwlagen met haaks op elkaar staand zadeldak en afgeplat schilddak. Aan de weg staat een fraai ijzeren ingangshek.

Duinweg 29

De grote witgepleisterde villa Tannenberg uit 1905 bestaat uit twee bouwlagen en een schilddak, dat gedekt is met rode Hollandse pannen en dat op de hoeken pironnen bezit. Het pand is opgetrokken volgens het stadse vakwerktype met vele karakteristieke en nog gaaf bewaarde decoraties. Het park is kenmerkend voor de aanleg van de terreinen rond landhuizen in het begin van deze eeuw in Bosch en Duin (d.w.z. de laatste fase van de bouw van buitenplaatsen).

Duinweg 31-33

Het gebouw uit 1902 (Utrechtse Gezondheids Kolonie) bestaat uit een witgepleisterde beganegrond-verdieping en een afgeplat en geknikt schilddak. De voormalige stal annex koetshuis met woningen is vooral van belang vanwege de zeer fraaie dakkapellen in chaletstijl.

Duinweg 35

De villa (Koloniehuis) is in 1906 gebouwd en in 1909 vergroot. Het pand bestaat uit twee bouwlagen met haaks op elkaar staande zadeldaken. De voorgevel heeft een grote - oorspronkelijk open- serre met overdekt balkon.

Dijnselweg 2-16 en 38-48

Nicolaas Beetslaan 4-34

Panweg 10-20

Het volkswoningbouwcomplex van 38 woningen is in 1930 gebouwd naar ontwerp van gemeente-architect Joh.Meerdink. Zowel aan de Nicolaas Beetslaan als aan de Panweg-Dijnselweg staat een gelijksoortig opgezet complex, bestaande uit een middenblok van twee met een spitsboogpoort aan elkaar gekoppelde woonblokken, geflankeerd door een naar voren gelegen blok. De woningblokken hebben gebroken topgevels op de hoeken.

Dijnselweg 33-67

zie Patijndorp

Eikenlaan 26-30

zie Gerodorp

Ericaweg 5

Het huis is in 1921 gebouwd als chauffeurswoning met garage bij de villa aan Ericaweg 3. Beide panden hebben een bouwlaag met zadeldak en laten een Amsterdamse-Schoolinvloed zien.

Fransen van de Puttelaan 22, Pauw van Wioldrechtlaan 28

Het architectonisch waardevol landhuis uit 1921-1927 is opgetrokken in rustieke stijl met een harmonische bouwmassa- dispositie en gevelindeling. Het huis is markant & aai in de omgeving gesitueerd en is een van de typerende hoogtepunten in het Schaerweijder Bosch- en Villapark.

Fransen van de Puttelaan 24

Het landhuisje De Rozenhof is in 1921 gebouwd. Het houten landhuis bestaat uit een bouwlaag met zadeldak haaks op de weg. De ingang bevindt zich in de rechter zijgevel.

Fransen van de Puttelaan 38

zie Prof. Lorentzlaan 61

Gerodorp:

Gerolaan 1-49 en 2-30 Alpaccalaan 1-11, Bergweg 114-142, Eikenlaan 26-30

Het woningbouwcomplex is voor de arbeiders van de Gerofabriek op 600 meter van de werkplaatsen aangelegd en is als tuindorpachtig geheel ontworpen door de plaatselijke architect J.J. van Straalen. Het zogenaamde 'Gerodorp' uit 1918-1920 heeft een landelijk karakter, o.a. door boerderij-imitaties en bezit een grote variëteit aan woningtypen en materiaalgebruik (rode en blauwe pannen). De afzonderlijke dubbele woningen zijn in eigen tuinen geplaatst. Het straten patroon is landschappelijk aangelegd, omdat het terrein oorspronkelijk bestemd was voor villabebouwing. Het arbeiderswoningencomplex is stedenbouwkundig en sociaal historisch waardevol.

Gramserweg 2

Het witgepleisterde woonhuis bestaat uit een bouwlaag met uitgekraagd zadeldak haaks op de weg. Het huis is in 1949 ingrijpend verbouwd en heeft een nieuw aanzicht gekregen.

Gramserweg, Waterpomp

De pomp uit het eerste kwart van de negentiende eeuw is een van de twee resterende waterpompen in Austerlitz, daterend uit de ontstaansperiode van het dorp en gebouwd voor het leger van generaal De Marmont.

Griffensteijnseplein

Griffensteijnseplein 1-43 / 2-44, Cornelis Schellingerlaan 44-60,

Laan van Cattenbroek 26 en 41-59

Het ruim opgezette rechthoekig plantsoen uit de jaren dertig volgens geometrische tuinaanleg, omzoomd door een blokbebouwing van middenstandswoningen in een zakelijke gevelgeleding met Amsterdamschool-detaillering, is een voor Zeist waardevol ensemble.

Henriëtte van Lijndenlaan 1 (structuur)

Het bedrijfsgebouw van de Provinciale Utrechtse Electriciteitsmaatschappij (rijksmonument) is gebouwd in Nieuw Zakelijke stijl. Het staat, als hoekpand ontworpen, op de splitsing Henriëtte van Lijndenlaan-Waterigeweg. In de vormgeving is duidelijk rekening gehouden met deze ligging.

Henriëtte van Lijndenlaan 6-8

Het architectonisch zeer waardevol pand in Nieuw Zakelijke stijl uit 1932 is gebouwd als muziekschool annex woning naar ontwerp van de architect Rietveld. Het is stedenbouwkundig markant gesitueerd op de hoek Henriëtte van Lijndenlaan - Kersbergenlaan.

Herenlaan 7

De fraai gedetailleerde kleine villa uit 1907 met Jugendstil elementen vormt een waardevolle bijdrage aan de villabebouwing aan de Herenlaan.

Herenlaan 13-15

De dubbele vakwerkvilla is in 1907 gebouwd. De voorgevel is voorzien van Jugendstil elementen en is asymmetrisch opgezet met twee topgevels, waartussen zich een ingang in een rondboogportiek bevindt.

Herenlaan 36-38

De dubbele villa uit 1907 heeft twee bouwlagen met schilddak. De topgevelpartij heeft vakwerk en siermetselwerk. Links in de voorgevel is de ingang.

Herenlaan 43-45

De dubbele vakwerkvilla uit 1906 heeft twee bouwlagen met een afgeplat schilddak. De topgevelpartij links heeft een sierboogconstructie. Rechts bevindt zich de ingang.

Hertenlaan 18

Het ver teruggelegen landhuisje uit omstreeks 1920 bestaat uit een bouwlaag en haaks op elkaar staande, rieten, afgewolfde zadeldaken van ongelijke nokhoogte en dakvoet.

Hertenlaan 25

Het landhuisje uit 1919 bestaat uit een bouwlaag met rieten schilddak, waarin topgevels en dakkapellen van verschillende vorm en afmeting zijn geplaatst. De linker zijgevel heeft een serre met omlopend terras.

Hertenlaan 35

Het rustieke landhuis uit 1927 bestaat uit een bouwlaag met rieten schilddak, dat in de rechter zijgevel tot de beganegrond-verdieping op een gebroken wijze is doorgezet. De gevels zijn asymmetrisch ingedeeld. Het landhuis is opgetrokken in Amsterdamse Schoolstijl.

Hertenlaan 37-37a

Gereformeerde Kerk en pastorie uit respectievelijk 1929 en 1935 naar ontwerp van de architecten Joh. Wentink en Jac.Ph. Wormser. Het kerkgebouw is in een sobere en zorgvuldige architectuur gebouwd en bestaat uit een rechthoekige zaalruimte van drie traveeën lang onder pannen zadeldak, waarop een klokkenstoel onder naaldspits. Aan de voorgevel een iets minder brede en lagere entree-ruimte onder zadeldakje met in de kopgevel drie gekoppelde rondboogvensters. In beide zijgevels bevinden zich de ingangen. Rechte koorafsluiting; venster- en dakkapelstroken in beide zijgevels. De links gelegen pastoriewoning (37a) heeft een duidelijke relatie met de kerk door de naar dit gebouw toe gerichte vensterstroken onder het schilddak, dat aan de linkerzijgevel tot aan de beganegrond-verdieping is doorgetrokken. De Gereformeerde Kerk en naast gelegen pastorie vormen door hun functie en vormgeving een eenheid, waarbij met name de kerk van enige architectuurhistorische betekenis is vanwege het schuurkerktype en vanwege de toepassing van enige uit de vroeg-christelijke kerkenbouw ontleende elementen.

1e Hogeweg 29-75

In 1934 bouwden de architecten Gebr. Koster uit Zeist een complex middenstandswoningen voor M.P. van der Bijl. Het blok bestaat uit vier winkelhuizen, twintig beneden- en acht bovenwoningen. De huizen bestaan uit twee bouwlagen met een doorlopend zadeldak, dat met rode pannen is gedekt.

Structuur:

Het geheel is rond een achthoekig plantsoen gebouwd op de voormalige buitenplaats Huis ten Bosch.

2e Hogeweg 28c-30

De dubbele villa met winkel in neorenaissancestijl dateert uit 1891. Het huis bestaat uit twee bouwlagen met een plat dak. Later is erboven de middelste twee traveeën een afgeplat schilddak met twee dakkapellen gekomen. Het rechter geveldeel is storend wit gemaakt.

2e Hogeweg 42-44

De dubbele witgepleisterde villa uit omstreeks 1910 bestaat uit twee bouwlagen met haaks op elkaar staande zadeldaken, die ver oversteken. De asymmetrische gevel heeft een ingangsportiek onder een lessenaarsdakje, vensters met halve luiken en schuin geplaatste hoekvensters.

Het pand is van enige architectonische waarde vanwege het stadse vakwerkvilla-type en vormt tezamen met het pand 46-46a een restant van de oorspronkelijke villabebouwing aan deze zijde van de 2e Hogeweg.

2e Hogeweg 46-46a

De vrij kleine stadse vakwerkvilla in neorenaissancestijl uit ca. 1890 heeft haaks op elkaar staande afgewolfde topgevels, die een chaletdecoratie hebben. Het in gave staat verkerende pand is een van de fraaiste voorbeelden in Zeist van het stadse vakwerkvilla-type. Het oorspronkelijke villakarakter is aan deze zijde van de Hogeweg thans nogal aangetast.

2e Hogeweg 52

De kleine woning uit 1903 bestaat uit een bouwlaag en is met de mansardekap opvallend gesitueerd op de hoek 2e Hogeweg- Nooitgedacht. De decoratieve topgevel heeft een houten nokvulling.

Homeruslaan (structuur)

Zie Lyceumkwartier)

Hortensialaan 32-32a

In opdracht van het bestuur van de RK Werkliedenvereniging St. Joseph bouwde architect H. Kroes uit Amersfoort in 1905 een verenigingsgebouw. Het bestaat uit twee bouwlagen met een plat dak en heeft Jugendstil en baksteenornamentiek. In 1913 werd aan de rechter zijgevel een bijgebouw opgericht in overeenkomstige stijl.

Huydecoperweg 5-7

De kleine dubbele villa Welgelegen uit ca. 1890 is als een van de eerste woningen aan de entree van het Wilhelminapark gebouwd. Het huis bestaat uit een begane grond met een gebroken kap. De voorgevel heeft een gepleisterde middenpartij met imitatievoegen in de top.

Huydecoperweg 21-23

Het huis is in 1904 gebouwd door bouwkundige Rijk Cruijff uit Zeist. De karakteristieke witgepleisterde villa bepaalt mede de villaparksfeer aan de Wilhelminavijver.

Huydecoperweg 23a-23b

De dubbele witgepleisterde villa met twee topgevels op de hoek Huydecoperweg-Vijverlaan is in 1911 gebouwd.

Huydecoperweg 27-29

De witgepleisterde dubbele villa bestaat uit twee bouwlagen met een afgeplat schilddak. Het huis is een van de oudere beeldbepalende villa's in het in 1881 aangelegde Wilhelminapark en is architectonisch waardevol vanwege de neogotische decoraties in de topgevels.

Jacoba van Beierenlaan 2-36

Het naoorlogse complex van een- en tweegezinswoningen van twee bouwlagen in strokenbouw langs de wegen Ridderschapslaan, J.v. Beierenlaan en Cornelis van Schellingerlaan gesitueerd en gebouwd volgens het Airey-montagesysteem - een skeletbouw van staal, beton en glas - is een uniek voorbeeld in Zeist van goedkope woningbouw volgens functionalistische principes. Het is in Nederland een van de vroegste complexen van tweegezinswoningen volgens dit montagesysteem.

Jacob van Lenneplaan 1-7 en 11-13

De dubbele villaatjes, alle rond 1915 gebouwd, vormen tezamen een karakteristieke kleine villabebouwing aan de linkerzijde van de Jacob van Lenneplaan.

Nr. 1-3 bestaat uit twee bouwlagen en een schilddak met een symmetrische voorgevel.

Nr. 5-7 is in 1915 gebouwd en bestaat uit twee bouwlagen met schilddak en een symmetrische voorgevel.

Nr. 11-13 bestaat uit een bouwlaag met een afgewolfd zadeldak en symmetrische voorgevel.

Jacob van Lenneplaan 2-6

Jacob van Lenneplaan 8-10

De karakteristieke kleine villabebouwing aan de rechterzijde van de Jacob van Lenneplaan tussen de Bergweg en de Tollenslaan dateert van 1914. De villa's hebben fraaie topgevels, serres aan zijgevels en fraaie voordeuren.

Jacob van Lenneplaan 12-22, Tollenslaan 1-39 en 10-28

Het complex uit 1915 bestaat uit 18 dubbele woonhuizen in vier typen die een beganegrond met schilddak van verschillende vorm hebben. De voorgevels zijn symmetrisch ingedeeld en hebben een oud-Hollandse detaillering.

Jacob van Lenneplaan 15-25, Kritzingerlaan 35-43,

Minckelerslaan 2-34, Schaepmanlaan 50-76 en 89-101

Het woningbouwcomplex is in 1920 gebouwd en bestaat in totaal uit 49 woningen en is gebouwd op twee plaatsen in Zeist. De architecten Gulden en Geldmaker ontwierpen de woningen in vier typen, die wat betreft hun detaillering sterk vereenvoudigd werden uitgevoerd. Alle woningen hebben een begane grond en een gebroken schilddak.

Jacob van Lenneplaan 24-42

Het woningbouwcomplex uit 1918-1919 heeft een aantal voor dergelijke complexen typerende stedenbouwkundige elementen en de toepassing van verschillende woningtypen en varianten. Alle typen worden gekenmerkt door mansardedaken met steekappen en een detaillering in oud-Hollandse stijl.

Jacob van Lenneplaan 27-37

In 1918 is in opdracht van het bestuur van de woningbouwvereniging Christelijke Nationale Werkmansbode te Zeist een volkswoningbouwcomplex gebouwd door bouwkundige J.M. Paap uit Zeist.

Jacob van Lenneplein en Joost van den Vondellaan (structuur)

In 1928 heeft de gemeente naar eigen ontwerp een rechthoekig parkje aangelegd, grenzend aan de Schaerweijderlaan met haaks daarop de Joost van den Vondellaan als centrum van het Patijnpark. De Joost van den Vondellaan splitst zich en loopt uit op een zeshoekig plantsoen, dat omringd wordt door kleine middenstandsvilla's, die individueel behandeld zijn. Het rechthoekig parkje en het zeshoekige daarachter gelegen plantsoen vormen tezamen een stedenbouwkundig geheel.

Jacob van Lenneplein 10

De basisschool uit 1929 heeft een opvallende ingangspartij in Amsterdamse Schooldetailering, een links geplaatste topgevel met gestileerde schoorsteen en decoratief baksteenwerk in de topgevel. Het grondplan is L-vormig met in de knik de centrale hal. Er zijn asymmetrische gevels en samengestelde dakpartijen.

Jagerlaan 1-la

Het dubbele woonhuis uit 1902 en 1903 bestaat uit twee bouwlagen met een zadeldak en afgewolfde topgevel. De vlakke symmetrisch ingedeelde voorgevels hebben uitgekraagd sierbaksteenwerk.

Jan Luijkenlaantje 1

De tuinmanswoning (1909) heeft bij de buitenplaats Veldheim (Utrechtseweg 69) behoord. De woning bestaat uit een bouwlaag met schilddak, waarin een aantal fraaie dakkapellen met roedenvensers, klauwstukken en gebogen fronton zijn aangebracht. De voorgevel is symmetrisch. Van de oorspronkelijke parkaanleg is de bomenlaan bewaard gebleven.

Jufferstraat 5-11

Het blokje van vier arbeiderswoningen is rond 1900 gebouwd in neorenaissancestijl. De huizen bestaan uit een bouwlaag met mansardedak evenwijdig aan de straat.

Karpervijver 2

Het begin negentiende-eeuwse pand behoort tot het Hernhuttercomplex. Het zadeldak is haaks op de straat en op de hoek met de Lageweg gelegen. De voorgevel heeft twee ingangen in klassieke omlijsting op de hoeken. Rechts is een aanbouw met plat dak, ervoor een tuintje met rododendrons en een ijzeren hek.

Karpervijver 12-14

Het complex in een op de historie gebaseerde architectuur staat op een zeer markante plaats. De bouwmassa en hoofdplattegrond herinneren aan de voormalige boerderij.

Kerkweg 3, Walkartweg 28-32

Het villawoningblok is in 1906 door architect F.G. van der Kaa uit Zeist gebouwd voor J. van Zanten. Het bouwblok bestaat uit vier aan elkaar gebouwde vakwerkvilla's, die ten opzichte van elkaar iets terugliggen. Iedere woning is individueel behandeld met een eigen voorgevel-indeling en een topgevel, die zowel qua hoofdvorm (trap- of puntgevel) als qua detaillering verschillend is. De vensters hebben groen geglazuurde ontlastingsboogjes.

Kersbergenplein, incl. terrein Kersbergen (structuur)

Vijver, plantsoen en omringende bebouwing als belangrijkste deel van het in 1927 ontworpen en in de jaren dertig met voornamelijk dubbele villa's gebouwde villapark Kersbergen, naar ontwerp van de architect J.J. van Straalen, de tuinarchitect D. Meeuwenberg en de aannemer A. van Wijk. Stedenbouwkundig-landschappelijk waardevol vanwege de voor de jaren dertig karakteristieke rechthoekige aanleg in combinatie met de ruime verkaveling. Als plek cultuurhistorisch waardevol vanwege de rijke geschiedenis van de ridderhofstad Kersbergen.

Koppelsluis

Het voor Zeist unieke zeventiende eeuwse sluisje, waarvan de oorspronkelijke kloostermoppen nog zichtbaar zijn, is van belang voor de nederzettingsgeschiedenis van Zeist als voormalige schutsluis van de Grift, de lange tijd voornaamste goederenverbinding met Utrecht.

Korte Bergweg 30-56

De veertien arbeiderswoningen zijn in 1920 gebouwd in opdracht van de woningbouwvereniging Heidebloem. Het complex bestaat uit drie blokken, waarvan het middelste een stuk is teruggelegd. Zij hebben een begane grond met zadeldak evenwijdig aan de weg.

Korte Bergweg 68-74

De twee dubbele middenstandswoningen in rustieke landhuistrant zijn in 1922 gebouwd. De panden hebben een vierkant grondplan en bestaan uit een begane grond, een gedeeltelijk met riet beklede verdieping en een rieten stolpdak.

Korte Bergweg 78

Het witgepleisterde woonhuis is in 1912 gebouwd. Het pand bestaat uit een bouwlaag met zadeldak en is in de knik van de Korte Bergweg gesitueerd. De voorgevel heeft een binnen het muurvlak gelegen terras, waarin zich de ingang bevindt.

Krakelingweg 25

Het grote landhuis uit 1929 bestaat uit twee bouwlagen en samengestelde schilddaken. Het pand heeft een open plattegrond en overstekende daken.

Kritzingerlaan 35-43

zie Jacob van Lenneplaan 15-25

Kritzingerlaan 56-74

zie Bothalaan 4-10

Kroostweg 33

Het witgepleisterde landhuis Nijenheim is een architectonisch waardevol huis uit ongeveer 1860, gecomponeerd volgens een zeldzaam schema - laag middendeel en hogere zijdelingse dwarsvleugels- en verkeert in uitstekende staat. Het huis heeft een dubbele oprijlaan en een grote beuk in het gazon. Links achter het huis zijn nog restanten van de tuin en vijver. Bij de bouw van Zeist-west is een integratie nagestreefd van huis en tuin met de nieuwbouw van de wijk Nijenheim: "Gegeven de noodzaak 4000 woningen op rond 150 hectare te bouwen is ernaar gestreefd het grootste deel van waardevolle landschappelijke elementen te sparen. Zoals de Grift, het bosje bij het landgoed Nijenheim aan de Kroostweg...".

Kroostweg 76

De grote eind negentiende eeuwse Villa Rozenhoeve in chaletstijl is waardevol als overgangstype van het klassieke herenhuis (witgepleisterd, symmetrische verdiepingen met ingang in het midden) naar de stadse vakwerkvilla (asymmetrische topgevels met chalet-dakdecoratie) en is markant gesitueerd. Als voormalig zomerverblijf voor Amsterdamse stedelingen is de villa tevens van sociaal-historisch belang.

Krugerlaan 52

De arbeiderswoning is rond 1910 gebouwd. Het pand heeft een decoratieve, gebroken top, waarin een bewerkte houtconstructie is aangebracht en baksteenornamentiek.

Krugerlaan 55-65

De kleine woonhuizen zijn in 1908 en 1909 gebouwd. Ze worden gekarakteriseerd door de individuele gevelbehandeling van de afzonderlijke panden. De panden zijn niet op een lijn geplaatst, maar onder een hoek aan de weg volgens een typisch negentiende-eeuwse zaagtand-rooilijn.

Krullelaan 25-27

Het bakstenen herenhuis uit ca.1890 is opgetrokken in neorenaissancestijl. Het pand bestaat uit twee bouwlagen met een afgeplat schilddak. Het huis achter een tweetal oude beuken en nog in bezit van het oorspronkelijke hekwerk laat nog een gaaf stukje Krullelaan zien.

Krullelaan 33

Het neorenaissance woonhuis van rond 1910 bestaat uit een begane grond en staat met de mansardekap evenwijdig aan de weg. De omlijste ingang bevindt zich in het midden.

Krullelaan 35

De gave en fraai gedetailleerde kleine villa in de karakteristieke tuin is een van de eerste en nog overgebleven villa's aan de Krullelaan, die in de achttiende eeuw is aangelegd als scheiding tussen het Slotcomplex en de buitenplaats Beek en Royen. Het huis is architectonisch waardevol voorbeeld van het kleine-woningtype, dat door de topgevel en detaillering de allure van een villa heeft gekregen.

Krullelaan 37

Le Chalet (ca. 1875) is een van de oudere en in gave staat verkerende villa's in chaletstijl in Zeist met opvallende neogotische venstertraceringen.

Krullelaan 38-40

De kleine dubbele villa uit omstreeks 1900 in neorenaissancestijl bestaat uit een begane grond met afgeplat schilddak. De symmetrische voorgevel heeft een iets uitstekende middenpartij waarin zich de beide deuren bevinden. De topgevel heeft een fraaie houtconstructie.

Laan van Beek en Royen, structuur

-zie 2e Dorpsstraat 54-58, structuur

Laan van Beek en Royen 2

Het woonhuis uit omstreeks 1850 met dakkapel uit 1901 vormt door zijn traditionele bouwwijze met het accent op de middenas, een waardevolle bijdrage aan de negentiende eeuwse woonhuisbebouwing langs de Laan van Beek en Royen, en is het woonhuis geweest van de gemeentearchitect Joh. Meerdink.

Laan van Beek en Royen 3

Het uit omstreeks 1870 daterende woonhuis is een architectonisch waardevol voorbeeld van het kleine woonhuistype dat door de indeling en detaillering van de voorgevel rijkere allure heeft gekregen en levert als zodanig een waardevolle bijdrage aan de negentiende eeuwse woonhuisbebouwing langs de Laan van Beek en Royen.

Laan van Beek en Royen 5

Hoewel het pand Beukenoord in 1907 nogal ingrijpend gewijzigd is, is het architectonisch waardevol doordat de voorgevel goed van verhoudingen is en een waardevolle bijdrage levert aan de negentiende eeuwse woonhuisbebouwing langs de Laan van Beek en Royen.

Laan van Beek en Royen 6

De bakstenen villa uit omstreeks 1910 is aangebouwd aan de links gelegen villa nr.5 en bestaat uit twee bouwlagen met een breed zadeldak haaks op de weg. De symmetrische voorgevel heeft in het midden de deur. Onder de nok is een decoratieve houtconstructie.

Laan van Beek en Royen 9-10

De twee aan elkaar gebouwde woningen uit de tweede helft van de negentiende eeuw bestaan uit een begane grond met mansardedak evenwijdig aan de weg. Beide panden hebben symmetrische gevels met in het midden de deur.

Laan van Beek en Royen 11-12

Het dubbel woonhuis dateert van omstreeks 1900 en bestaat uit twee bouwlagen met een zadeldak evenwijdig aan de weg. De symmetrische voorgevel heeft beide deuren in neorenaissancestijl met afzonderlijke portieken in het midden. Erboven een fraai balusterbalkon.

Laan van Beek en Royen 13

Het uit omstreeks 1850 daterende woonhuis is een voorbeeld van het kleine woonhuistype met de kenmerkende symmetrische voorgevel met het accent op de middenas.

Laan van Beek en Royen 16

Het uit omstreeks 1850 daterende woonhuis is opgetrokken volgens een traditionele bouwwijze met een accent op de middenas.

Laan van Beek en Royen 19-20

Het dubbel kubusvormig herenhuis dateert uit omstreeks 1900 en bestaat uit twee hoge bouwlagen met een afgeplat schilddak. De voorgevel heeft in het midden beide deuren. De gevel wordt afgesloten door een kroonlijst.

Laan van Beek en Royen 46

Voormalig koetshuis uit omstreeks 1855 behorende bij de buitenplaats Pavia, in 1947 ingrijpend gewijzigd tot wijkgebouw van de Nederlandse Hervormde Gemeente. Van cultuurhistorische waarde als oorspronkelijk onderdeel van de buitenplaats Pavia, gelegen in het Zeister Bos en van stedenbouwkundig belang vanwege haar huidige verschijningsvorm aan de Woudenbergseweg.

Laan van Cattenbroek 26 en 41-59

zie Griffensteijnseplein

Laan van Rijnwijk 2

Het boerderijcomplex uit het midden van de negentiende eeuw bestaat uit een kleine boerenwoning, stallen en twee schuurbergen. Het woonhuis met zadeldak is witgepleisterd. De schuurbergen, waarvan een een fraaie houten ombouw van vier roeden heeft, zijn beide overdekt met rieten kap.

Lageweg 1

Woon-winkelhuis uit omstreeks 1860 is als uitdrukking van haar oorspronkelijke bestemming slagerij van de Broedergemeente van sociaal-historische betekenis en van architectonische waarde vanwege de gave 19de eeuwse indeling en detaillering, met name die van de zijgevel.

Lageweg 1a

Het eind negentiende-eeuwse bedrijfspand is opgetrokken in neogotische stijl. De twee topgevels in decoratieve chaletstijl staan haaks op elkaar.

Lageweg 7

Het voor de industriële ontwikkeling van Zeist waardevolle gebouwtje is opgetrokken in typerende rondboogstijl. Het is markant gelegen aan de Lageweg en maakt deel uit van de negentiende eeuwse gebouwen van de Broedergemeente.

Lageweg 8

Het pand is een karakteristiek negentiende eeuws herenhuis met gave verhoudingen. Het is waardevol gesitueerd in relatie met de voormalige terracottafabriek van de Broedergemeente.

Lievendaallaan 8-10, Schaerweijdelaan 133-135

Het oudste woningbouwcomplex (1902) in Zeist is gebouwd in een toen afgelegen en arm gebied, waaromheen zich in de jaren twintig verscheidene andere woningbouwcomplexen hebben gegroepeerd. Het complex is van grote waarde voor de sociale geschiedenis van Zeist en is architectonisch interessant door de toepassing van het goedkope rug-aan-rug-woningtype.

Lindenlaan 12

Het grote landhuis uit 1926 bestaat uit twee bouwlagen met samengesteld bolle schilddaken. De villa laat een Amsterdamse Schoolinvloed zien.

Lindenlaan 23

Het groot symmetrisch opgezet schoolgebouw (Christelijk Lyceum) uit 1920 heeft twee hoge bouwlagen en schilddaken. Het gebouw is volgens het 18e eeuwse paleistype opgezet met een breed front, in het midden geaccentueerd door een iets naar voren stekende ingangspartij.

Lindenlaan 27

Het rustieke landhuis is in 1925 gebouwd en bestaat uit een begane-grondverdieping en een samengesteld rieten schilddak, waarin een verdieping is opgenomen. De voorgevel is nagenoeg symmetrisch.

Lindenlaan 29 en 31

In 1922 zijn twee identieke landhuizen gebouwd. De panden bestaan uit twee bouwlagen en een schilddak met haaks er op geplaatst zadeldak. De gevels zijn asymmetrische. De vormgeving is vrij strak en de detaillering rustiek.

Lommerlust (structuur)

Pleinvormige ruimte, aangelegd op de plaats waar voorheen het park lag van de buitenplaats Lommerlust. Op het middendeel nog enkele monumentale bomen, die resteren van de monumentale buitenplaats.

Lommerlust 1-47 en 2-48, Oude Arnhemseweg 1-23

Het middenstands-woningencomplex is in 1933 gebouwd in opdracht van de NV Livland te Den Haag. Het geheel is aangelegd op de plaats waar voorheen het park lag van de buitenplaats Lommerlust. Het in een in de jaren dertig karakteristieke stijl gebouwde complex bestaat uit vier blokken van elk zeven woningen. De huizen bestaan uit twee bouwlagen met zadeldak en topgevels met zadeldaken er haaks op.

Prof. Lorentzlaan (structuur)

Zie Lyceumkwartier

Prof. Lorentzlaan 16

Het schoolgebouw is in 1917 in neoklassieke trant gebouwd op een rechthoekig grondplan. Het pand heeft twee hoge bouwlagen en een afgeplat schilddak met symmetrische voorgevel. De plattegrond heeft de vorm van een Grieks kruis met de achthoekige hal in het centrum.

Prof. Lorentzlaan 18

Het woonhuis bij het schoolgebouw (nr.16) is in 1918 gebouwd en is van eenvoudige, fraai gedetailleerde opzet met hoogopgaand zadeldak.

Prof. Lorentzlaan 21-27

De vier burgerwoningen uit 1901 bestaan uit twee bouwlagen met een plat dak.

Prof. Lorentzlaan 29

De witgepleisterde villa uit omstreeks 1900 bestaat uit een begane grond met zadeldak evenwijdig aan de weg. De fraai gedecoreerde voorgevel heeft in het midden een rechthoekige serre. Onder de nok is een decoratieve houten latwerkbetimmering.

Prof. Lorentzlaan 40-42

Het dubbel landhuis uit 1921 bestaat uit een begane grondverdieping en een hoog opgaand rieten mansardedak met wolfseinden evenwijdig aan de weg. De gevels zijn witgepleisterd.

Prof. Lorentzlaan 44

Het rustiek landhuisje uit 1919 bestaat uit een begane grondverdieping met een samengesteld rieten dak, waarin zich de zolderverdieping bevindt. De ingang bevindt zich onder een afdakje in de voorgevel.

Prof. Lorentzlaan 59

Het rustiek landhuisje uit 1920 bestaat uit een begane grond en een rieten bol schilddak, waarin een aantal dakkapellen van verschillende vorm en afmeting.

Prof. Lorentzlaan 61, Fransen van der Puttelaan 38

Het dubbel landhuisje is in 1925 gebouwd en bestaat uit een begane grondverdieping en een overstekend gebroken schilddak. De voorgevel is symmetrisch en heeft in het midden de ingang.

Prof. Lorentzlaan 109

Het rustieke landhuisje is in 1922 gebouwd en bestaat uit een begane grondverdieping en een overstekend stolpdak, waar in ieder dakschild een vijf- of vierlichts dakkapel is opgenomen.

Prof. Lorentzlaan 111

Het rustieke landhuisje uit 1924 is identiek aan prof. Lorentzlaan 109.

Prof. Lorentzlaan 125

Het landhuis uit 1927 wordt gekarakteriseerd door een flauw gebogen hoog opgaand rieten zadeldak haaks op de weg, dat tot aan de begane grondverdieping doorloopt. De topgevel is symmetrisch en heeft een houten latwerkbetimmering.

Prof. Lorentzlaan 151

Het landhuisje uit 1923 bestaat uit een bouwlaag en een vrij stijl zadeldak haaks op de weg. De detaillering en het materiaalgebruik laat een Amsterdamse Schoolinvloed zien.

Prof. Lorentzlaan 171-173, Platolaan 83

Het markant gelegen hoekpand bestaat uit drie woningen en is gebouwd in 1932. Het pand bestaat uit een bouwlaag met driedelig geknikt zadeldak en is symmetrisch opgezet met een grote topgevel voorzien van houten latwerkbetimmering.

Prof. Lorentzlaan 177-179

Het dubbel landhuis met twee garages is in 1935 gebouwd en bestaat uit twee bouwlagen en een samengesteld schilddak. Het is opgetrokken in gele steen en heeft asymmetrische voorgevels.

Louise de Colignyplein (structuur)

Door de combinatie van licht gebogen gevelwand met middenstandswoningen en er tegenover gelegen plantsoen is sprake van een stedenbouwkundig aantrekkelijk gebiedje, dat door het ervoor gelegen groen vanaf de Arnhemse Bovenweg aan het zicht is onttrokken.

Louise de Colignyplein 1-33

Drie blokken van in totaal 33 middenstandswoningen zijn in 1931 gebouwd. Ieder blok heeft twee bouwlagen met doorlopend zadeldak en op de hoeken afgesloten door een topgevel met een tot aan de beganegrondverdieping doorlopend schilddak. De voorgevel heeft een aan elkaar gekoppelde reeks erkers. De drie woningblokken sluiten het zicht op de achtertuinen van de villa-bebouwing aan de erachter gelegen Charlotte de Bourbonlaan, Ernst Casimirlaan, Amalia van Solmslaan en Frederik Hendriklaan af.

Lyceumkwartier, lanen (structuur)

De Homeruslaan, Platolaan en Verlengde Slotlaan karakteristieke rechte beukenpaden- bevinden zich in het vanaf 1905 aangelegde Schaerweijder Bosch en Villapark, tegenwoordig Lyceumkwartier geheten. Dit ruim opgezette villapark is door tuinarchitect H.A.C. Poortman in een landschapsstijl ontworpen. De grote gebogen lanen in dit plan werden echter slechts gedeeltelijk en gewijzigd uitgevoerd. In 1925 ontwierp de Apeldoornse landschapsarchitect K.C. van Nes een recht lanenpatroon tussen de Boulevard en de prof. Lorentzlaan, een structuur die geheel tegengesteld was aan de gebogen lanen van de landschappelijke aanleg van 1905.

Lyceumlaan 10

Het rustiek landhuisje is in 1920 gebouwd en bestaat uit een bouwlaag met samengesteld rieten stolpdak. De rondboogingang bevindt zich rechts in de westelijke zijgevel.

Maurikstraat 6

Het pand is een karakteristiek negentiende-eeuws herenhuis met gave verhoudingen. Het is beeldbepalend in de Maurikstraat, die als steeg haaks op de 1ste Dorpsstraat is gelegen.

Maurikstraat 9

Het uit 1868 daterende eenvoudige pand is als soephuis van belang voor de sociale geschiedenis van Zeist.

Maurikstraat 11

De gave kosterwoning met eenvoudige detaillering uit 1889 is van belang voor de kerkgeschiedenis van Zeist en een waardevol onderdeel van de kerkomgeving.

Minckelerslaan 1-47

Het volkswoningbouwcomplex is in 1912 gebouwd in opdracht van de Vereeniging van Ambtenaren en Werklieden van de Gasfabriek der gemeente Zeist. Het geheel bestaat uit 12 op een rooilijn geplaatste dubbele woningen in twee typen die om en om geplaatst zijn. Alle huizen bestaan uit een begane grond in schoon baksteenwerk met een zadeldak of een mansardedak haaks op de weg. De huizen zijn geïnspireerd op de toen populaire Engelse cottage.

Minckelerslaan 2-34

zie Jacob van Lenneplaan 15-25

Molenweg 1

De hoekvilla aan de Molenweg-Driebergseweg is geïnspireerd op het stadse vakwerkvillatype en is samen met Molenweg la-lb in 1913 gebouwd. Er zijn twee bouwlagen met een gedifferentieerde dakpartij. Het pand is asymmetrisch van opzet en indeling.

Molenweg la-lb

De dubbele villa uit 1913 is geïnspireerd op het stadse vakwerkvillatype is samen met nr.1 gebouwd en bestaat uit twee bouwlagen met een gedifferentieerde dakpartij. Het pand is symmetrisch van opzet en indeling.

Molenweg lc-3

De dubbele villa uit ongeveer 1910 bestaat uit een bouwlaag met mansardekap evenwijdig aan de weg. Het pand heeft een opvallende chaletbekroning in het midden.

Molenweg 4-5

De dubbele woning uit ongeveer 1880 bestaat uit een bouwlaag met mansardedak evenwijdig aan de weg. De voorgevel is symmetrisch.

Molenweg 6

Het kleine woonhuis in villastijl is in 1901 gebouwd. De topgevelpartij van een hoge bouwlaag met zadeldak staat haaks op de weg. Het pand is met uitzondering van de brede bakstenen plint geheel gepleisterd.

Molenweg 17-18

De dubbele kleine burgerwoning in neorenaissancestijl uit 1904 is architectonisch waardevol vanwege de decoratieve toepassing van de neorenaissancestijl.

Montaubanstraat 20

Bene Sita uit circa 1880 is een van de in Zeist weinig voorkomende, gave, klassieke herenhuizen met fraai houten portiek, gelegen in een karakteristieke tuin. Dit pand is een van de weinige restanten van de oorspronkelijke buitenplaatsallure van de Montaubanstraat.

Montaubanstraat 21

Het kubusvormige herenhuus uit omstreeks 1890 is gebouwd in neorenaissancestijl en bestaat uit twee bouwlagen met een afgeplat schilddak. De voorgevel is symmetrisch.

Nicolaas Beetslaan 4-34

zie Dijnselweg 2-16

Nooitgedacht 2

Het klassieke woonhuis uit de tweede helft van de negentiende eeuw bestaat uit twee bouwlagen en een schilddak. De symmetrische voorgevel heeft in het midden een dubbele paneeldeur.

Nooitgedacht 4-6

Het klassieke woonhuis uit de tweede helft van de negentiende eeuw heeft links een wat later aangebouwde winkel. Het woonhuis bestaat uit begane grond en schilddak. De symmetrische voorgevel heeft in het midden een dubbele paneeldeur. De winkel heeft een fraaie winkelpui in neorenaissancestijl.

Nooitgedacht 60-62

Het dubbele woonhuis uit omstreeks 1900 bestaat uit een begane grond met mansardedak evenwijdig aan de weg. De voorgevel is in neorenaissancestijl opgetrokken. De voortuintjes hebben nog het oorspronkelijke ijzeren hek.

Noordweg 77-87

De twee arbeiderswoningblokken (1901) bestaande uit een bouwlaag met mansardekap staan evenwijdig aan de weg. Het uit vier woningen bestaande blokje nr. 81-87 is in 1901 gebouwd door F. Pijper voor W.G. Burger als woningen voor het personeel van zijn wasserij. De voorgevel bezit zes-ruits schuif ramen, waarvan een nog met de oorspronkelijke luiken en de paneeldeur. Het blokje 77-79 is van mogelijk oudere datum. De beide woningblokken zijn een van de weinig overgebleven oudere arbeiderswoningen in Zeist en vormen samen met de voormalige directeurswoning nr.93 van de wasserij Burger een waardevol ensemble voor de sociaal-economische geschiedenis van Zeist.

Noordweg 93

De voormalige directeurswoning van wasserij Burger is in 1912 gebouwd volgens het stadse vakwerkvillatype. Het huis bestaat uit twee met de zadeldaken haaks op elkaar staande bouwmassa's van twee bouwlagen.

Odijkerweg, landgoed Rijnwijk (structuur)

Het landgoed Rijnwijk, gelegen aan de Tiendweg, heeft zijn buitenplaatskarakter verloren, omdat het huis in de vorige eeuw is afgebroken. Het bosgebied met de lanen en de landerijen heeft archeologische-, natuurwetenschappelijke-, en cultuurhistorisch landschappelijke waarden.

De vorm van het middeleeuwse kasteelterrein is herkenbaar gebleven. Het terrein vormt een waardevol voorbeeld van een Renaissance-verkaveling (een op vierkanten gebaseerd patroon). Het is het enige voorbeeld daarvan in de gemeente Zeist. Langs de westzijde van de Utrechtse Heuvelrug (de Stichtse Lustwarande) komt een dergelijk verkavelingspatroon verder alleen voorbij het landgoed Zuylestein in Amerongen.

Oranje Nassaulaan (structuur)

De brede rechte Oranje Nassaulaan vormt de centrale as van het vanaf 1920 door de gemeente Zeist aangelegde villapark Kerkebosch. De beide vijvers werden in het kader van de werkverschaffing aangelegd.

Oranje Nassaulaan 35

Het kerkgebouw uit 1961 is architectonisch waardevol in een functionalistische omgeving, waarbij de nadruk is gelegd op het visueel maken van de scheiding tussen hoofd- en bijruimten, het accentueren van de constructie en het doorzichtig maken van het hoofdgebouw.

Oude Arnhemseweg 1-23

zie Lommerlust 1-47

Oude Arnhemseweg 16

Het langwerpige blok arbeiderswoningen uit de tweede helft van de negentiende eeuw bestaat uit een begane grond met doorlopend zadeldak evenwijdig aan de weg.

Oude Arnhemseweg 58-72

De karakteristieke eind negentiende eeuwse dorpse bebouwing aan de Oude Arnhemseweg heette oorspronkelijk de Stroobuurt. De huizen bestaan uit een begane grond met mansardedak evenwijdig aan de weg.

Oude Arnhemseweg 208

Het kerkgebouw is in 1939 gebouwd en heeft een rechthoekig grondplan en wordt afgesloten door een zadeldak evenwijdig aan de weg.

Oude Arnhemseweg 260

Het Christelijk Sanatorium is in 1902 gebouwd in een Zwitserse chaletstijl. Het bestaat uit een symmetrisch complex met een centraal hoofdgebouw. De detaillering vertoont Jugendstil kenmerken.

Structuur:

Het park bij het sanatorium is aangelegd in de stijl van landhuizen met een buitenplaatskarakter, zoals die met name in Bosch en Duin voorkomen. In beide gevallen betreft het beboste stuifzandgebieden.

Het park vormt een interessant voorbeeld uit de late periode van de landschapsstijl. In het parkbos zijn de stuifzandduintjes goed bewaard gebleven. Oorspronkelijk maakte dit gebied deel uit van de warande van Vollenhove (zie Amersfoortseweg, warande Vollenhove). De aanleg van dit terrein is, evenals dat bij de Willem

Arntsz Hoeve (zie Dolderseweg 158-256) het geval is, gebaseerd op de opvatting, dat contact met de natuur het herstel van de patiënten ten goede komt.

Oude Arnhemseweg 307-307a

Het witgepleisterde huis uit ongeveer 1900 is de voormalige tuinnmanswoning van de buitenplaats Ma Retraite. Deze relatie is door de verkaveling van de buitenplaats in de jaren dertig verdwenen. Het pand bestaat uit een bouwlaag met zadeldak. De linker zijgevel heeft een topgevel en een fraai ijzeren balkon. De decoratieve vensters hebben luiken en een bakstenen omlijsting. Links van het huis heeft de oranjerie van Ma Retraite gestaan.

Oude Postweg 80, begraafplaats Austerlitz (structuur)

Begraafplaats van Austerlitz, omstreeks 1827 aangelegd, volgens eenvoudige rechthoekig patroon met middenpad. Van lokaalhistorische belang voor Austerlitz en van cultuurhistorisch belang vanwege de grafsteen onder de beukenbomen links vooraan uit 1827 (tekst: "anno i.c. 1827; in naam der heilige drie-eenheid; begraafplaats der familie F.A.Hubert; hier rust vrouwe Sara Charlotte Hubert; geboren den 12 november 1771; overleden den 1 november 1827") en het 19de eeuwse lijkenhuisje van een laag onder zadeldak tussen uitkragende topgevels. Voorzijde heeft een dubbele toogdeur met rozetvenster erboven.

Paltzerweg 210

Het witgepleisterde landhuis Bethesda uit 1910 is gebouwd als herstellingsoord en bestaat uit twee bouwlagen en een schilddak. Het gebouwd is waardevol vanwege de neobarokstijl en bakstenen decoraties.

Panbos (structuur)

Het Panbos, een bebost stuifzandgebied aan de voet van de Utrechtse heuvelrug, heeft vroeger deel uitgemaakt van de warande (=jachtgebied voor klein wild) van het landgoed Beerschoten.

Dit bos dient te worden gezien in relatie met het overgebleven gedeelte van de warande van Vollenhove, dat aan de overzijde van de Amersfoortseweg is gelegen.

Het Panbos is een ruim 100 hectare groot bebost stuifzandgebied, dat bestemd is als natuurgebied en sinds 1951 in eigendom van de gemeente Zeist. Het panbos bestaat uit een geaccidenteerd terrein met een begroeiing van hoofdzakelijk grove dennen.

Vóór 1650 liet de toenmalige eigenaar Jhr.J. van Steengracht van Oostkapelle een verharde weg aanleggen. Deze weg ten opzichte van de Panweg loopt door tot Beerschoten en vormt de voornaamste nog bestaande oude weg door het Panbos. De namen Panbos en de Pan worden toegeschreven aan de komvormige uitholling van de bodem, waarin het water op een harde oerbank stond en welke destijds gebruikt werd voor het drinken van schapen. Later werd de oerbank doorgestoken en liep het water weg. In de 18e eeuw werd in het Panbos, dat toen nog voor belangrijke delen uit heidevelden bestond, een schaapskooi gebouwd. Deze schaapskooi werd gebouwd op de plaats waar nu het parkeerterrein is aan de Amersfoortseweg bij het begin van de verharde weg welke naar de golfbaan voert.

Panweg 1-7

zie Lievendaallaan 2-8

Panweg 10-20

zie Dijnselweg 2-16

Panweg 22-50 en 29-53

zie Patijndorp

Parklaan 2b

De witgepleisterde villa is omstreeks 1910 gebouwd en bestaat uit een begane grond en samengesteld dak. De voorgevel heeft links een torenachtige partij.

Parklaan 5-7

De dubbele witgepleisterde villa uit 1904 bestaat uit een begane grond met afgeplat schilddak. De symmetrische voorgevel heeft een verhoogde middenpartij met topgevel voorzien van houten schoorconstructie.

Parklaan 8

De grote asymmetrische witgepleisterde hoekvilla Sonnehaert uit 1904 bestaat uit twee bouwlagen met samengesteld dak.

Parklaan 9-9a

De dubbele villa is in 1903 gebouwd en heeft twee bouwlagen en een zadeldak evenwijdig aan de weg. De symmetrische voorgevel is voorzien van een topgevel met houtdecoratie.

Parklaan 15-21

Het blok van vier woningen in vakwerkwillastijl is in 1903 gebouwd en bestaat uit twee bouwlagen en een zadeldak. De symmetrische voorgevel heeft vakwerkdecoratie in de topgevel.

Park Rodichem (structuur)

Landschapspark bij de oorspronkelijke buitenplaats "Over Zandbergen", later Park Rodichem genoemd. Het hoofdhuis (rijksmonument) kijkt met de voorgevel uit over de dieper gelegen vijver van het landschapspark en ligt in de as van de "Gezichtslaan".

Park Rodichem 2

De voormalige portierswoning staat naast een fraai geometrisch ingangshek met zuiltjes. De woning heeft twee haaks op elkaar staande zadeldaken.

Park Rodichem 3-109

Het complex bejaardenwoningen (1952-1953) bestaat uit blokken van een, twee en acht woningen verspreid over het terrein. De blokken staan zowel apart als groepsgewijs, waarbij de plaatsing van de blokken doorgaans haaks op elkaar is. De panden hebben een tot twee bouwlagen afgesloten door een zadeldak met op de hoeken karakteristieke schoorstenen. De architectuur laat een uitgesproken Delftse School-invloed zien met de eenvoudige hoofdvormen, de schoorsteen, de kleine vensters met luiken en de schikking der blokken met hun individuele en geborgen open ruimtes.

Patijndorp:

Burg. Patijnlaan 1-33 en 2-34

Dijnselweg 33-67

Panweg 22-50 en 29-53

Woningbouwcomplex uit 1920-1921 van architect J.M. Paap te Zeist is in opdracht van woningbouwvereniging Boschwijck en bestaande uit 79 woningen in 6 typen. Architectuurhistorisch waardevol vanwege de Oud-Hollandse stijkenmerken, het materiaalgebruik (al of niet gepleisterd) de diversiteit aan dak- en topgevelvormen (zadel- wolf- of schilddak) en aan typen bestaande uit twee, drie of vier woningen per blokje. Stedenbouwkundig van betekenis als het voor Zeist meest uitgewerkte voorbeeld van sociale volkswoningbouw, volgens de principes van de engelse tuindorpen. Karakteristiek zijn de volgende elementen: overhoeks geplaatste woningen met topgevel naar de straathoek, teruglegging rooilijn aantal woningen aan Dijnselweg (symmetrische opzet) en aan Panweg ten opzichte van Patijnlaan (als zichtas benadrukt), straatplein met onder een hoek geplaatste woningen aan de Patijnlaan.

Pauw van Wioldrechtlaan 1

De kleine villa uit omstreeks 1910 bestaat uit een begane grond met mansardedak evenwijdig aan de weg. De symmetrische voorgevel heeft in het midden de ingang met erboven een dakkapel.

Pauw van Wioldrechtlaan 3

De kleine villa uit omstreeks 1910 bestaat uit een begane grond met een vlak mansardedak evenwijdig aan de weg. De voorgevel is symmetrisch en heeft de ingang in het midden.

Pauw van Wioldrechtlaan 5

De villa is volgens het Herenhuistype in 1907 gebouwd en heeft twee bouwlagen en een afgeplat schilddak.

Pauw van Wioldrechtlaan 11-13

De dubbele witgepleisterde villa uit 1900 heeft een symmetrische voorgevel met twee topgevelpartijen, die een chaletbekroning hebben.

Pauw van Wioldrechtlaan 26

Het houten landhuis uit 1920 bestaat uit een bouwlaag en een afgewolfd zadeldak onder een hoek op de weg. De achtergevel heeft een terras onder een zuilenoverkapping.

Pauw van Wioldrechtlaan 28

Zie Fransen van de Puttelaan 22

Platolaan (structuur)

Zie Lyceumkwartier

Platolaan 6

Het landhuisje is in 1928 gebouwd en heeft een vierkant grondplan en bestaat uit een beganegrond met gebogen stolpdak, waarin zich halfronde dakkapellen bevinden.

Platolaan 40

Het landhuisje uit 1931 is nagenoeg identiek aan Platolaan 6.

Platolaan 41

zie Socrateslaan 4

Platolaan 50

zie Socrateslaan 2

Platolaan 53

Het landhuisje uit 1931 bestaat uit een bouwlaag en een schilddak van ongelijke goothoogte, waarin een verdieping is opgenomen. De gevels zijn gepleisterd. De voorgevel heeft een topgevel met houten latwerkbetimmering op klossen.

Platolaan 83

zie prof. Lorentzlaan 171-173

Pleineslaan 25-41, 34-66, 51-57 en Doldenseweg 171-185

Dit woningbouwcomplex is in 1920 gebouwd in opdracht van de woningbouwvereniging Duivendorp in Den Dolder. De arbeiderswoningen zijn gedeeltelijk om een straatplein gebouwd. De woningen zijn opgetrokken in Oud-Hollandse stijl en bestaan uit een bouwlaag met afgewolfd mansardedak, voorzien van een of meer topgevels.

Begraafplaats den Dolder, tussen Pleineslaan 66 en 68 (structuur)

Tussen Pleineslaan 66 en 68 staat het toegangshek van het "Stille Hofje", de erachter in het bos gelegen begraafplaats van Den Dolder, die door de zeepfabrikant Chr. Pleines in 1904 is aangelegd. De rechthoekige begraafplaats ligt aan het eind van een vier meter breed en circa 100 meter lang bospad. De graven liggen aan een padenstelstel, dat de vorm heeft van een Latijns kruis.

De begraafplaats is van lokaalhistorische betekenis en bezit een stedenbouwkundig waardevolle structuur. In historisch opzicht is het graf van W.C. Pleines (1890-1906) en A. Pleines-Prang (1859-1912), zoon resp. vrouw van de zeepfabrikant, van belang.

Populierenlaan 17

Zie Amersfoortseweg 17-17a

Potgieterlaan 2-8, Schaerweijdelaan 166-176 en Tollenslaan 34-36

Klein woningbouwcomplex uit 1919 dat uit zes dubbele woningen in twee typen bestaat.

Type a: Potgieterlaan 6-8, Schaerweijdelaan 166-168 en Tollenslaan 34-36.

De dubbele woning bestaat uit een begane grond met samengesteld en gebroken schilddak.

Type b: Potgieterlaan 2-4, Schaerweijdelaan 170-176.

De dubbele woning is identiek aan type a maar zonder middenpartij.

Potterlaan 1

Den Hoeck (1905) is een van de oudste villa's in het park Zandbergen en is architectonisch waardevol als voorbeeld van een laat neoclassicistisch huis in strenge symmetrie.

Prins Alexanderweg 28-38

Een blok van zes arbeiderswoningen uit 1906 bestaat uit een bouwlaag en een afgewolfd zadeldak evenwijdig aan de weg, dat aan de voorzijde wordt onderbroken door drie afgewolfd topgevels met zadeldakjes haaks erop.

Prins Alexanderweg 62-64

De verticaal gerichte dubbele villa Dennenoord dateert van 1910 en bestaat uit twee bouwlagen en haaks op elkaar staande zadeldaken. De symmetrische voorgevel heeft twee iets uitstekende topgevelpartijen op de hoeken.

Prins Alexanderweg 80-82

De dubbele villa uit 1909 bestaat uit twee bouwlagen en een afgewolfd zadeldak evenwijdig aan de weg, dat in het midden wordt onderbroken door twee aan elkaar gekoppelde topgevels. De voorgevel is symmetrisch.

Prins Alexanderweg 106

De kleine boerenwoning uit omstreeks 1900 staat met het zadeldak haaks op de straat. De deur met bovenlicht bevindt zich in het midden.

Prins Bernhardlaan 1

De boswachterwoning uit 1915 is een architectonisch waardevol voorbeeld van de Zwitserse chaletstijl en karakteristiek gesitueerd op een heuvel in het Zeister Bos. Als boswachterwoning heeft het tevens een cultuurhistorische betekenis.

Prins Hendriklaan 1

De opvallend gelegen witgepleisterde villa is in 1905 gebouwd en bestaat uit twee bouwlagen met haaks op elkaar staande zadeldaken. De ingang bevindt zich in de portiek op de rechterhoek. Naar de straathoek is een gebogen loggia met meanderdecoratie onder een overstekend dakschild gebouwd.

Prins Hendriklaan 2-4

De dubbele vakwerkvilla is in 1908 gebouwd en bestaat uit twee bouwlagen met een afgeplat schilddak. In de voorgevel is een deur in een getoogde portiek. Beide topgevels hebben vakwerk.

Prins Hendriklaan 5-7

De dubbele witgepleisterde villa in Jugendstil uit 1904 bestaat uit drie bouwlagen met dubbel schilddak. Het grote pand heeft een karakteristieke voorgevel met Jugendstil voordeuren.

Prins Hendriklaan 6

Het gave herenhuis in neorenaissancestijl uit ca. 1900 is een van de oudste huizen aan de Prins Hendriklaan. Het pand bestaat uit twee verdiepingen en afgeplat schilddak. De gevels worden gekarakteriseerd door witte cordonbanden, hoek- en sluitstenen.

Prins Hendriklaan 8

De stadse vakwerkvilla uit omstreeks 1900 in neorenaissancestijl bestaat uit twee bouwlagen met haaks op elkaar staande daken. Het is een van de oudere villa's aan de Prins Hendriklaan.

Prins Hendriklaan 10 (structuur)

Het huis uit 1902 (rijksmonument), dat gelegen is aan de hoofdweg van het Wilhelminapark, de Prins Hendriklaan, is een schilderachtige en zeer gave stadse vakwerkvilla met karakteristiek voortuintje voorzien van een fraai Jugendstil hekwerk.

Prins Hendriklaan 12

De stadse vakwerkvilla uit 1903 bestaat uit twee bouwlagen met haaks op elkaar staande afgewolfd zadeldaken. De dakverdieping is gepleisterd. De voorgevel is asymmetrisch.

Prins Hendriklaan 16-18

De dubbele villa is in 1900 gebouwd en bestaat uit twee bouwlagen met afgeplat schilddak. De symmetrische voorgevel heeft een iets uitstekende middenpartij met houten toogconstructie in de topgevel. De symmetrie van de voorgevel is enigszins aangetast door de aanbouw aan de rechterzijde.

Prins Hendriklaan 20

De dubbele villa uit 1901 (Villa Columba en Villa Saskia) bestaat uit twee bouwlagen met haaks op elkaar staande zadeldaken. De symmetrische voorgevel heeft twee iets uitstekende topgevelpartijen.

Prins Hendriklaan 24-26

Villa Vesta, een dubbele villa uit 1902, bestaat uit twee bouwlagen met een samengesteld zadeldak haaks op de weg. De asymmetrische voorgevel heeft een brede afgewolfde top.

Prins Hendriklaan 28-30

De dubbele witgepleisterde villa uit 1901 bestaat uit twee bouwlagen met twee afzonderlijke zadeldaken haaks op de weg. De symmetrische voorgevel heeft twee topgevelpartijen.

Prins Hendriklaan 31-33

De dubbele villa is 1902 gebouwd en bestaat uit twee bouwlagen met afzonderlijke afgewolfde zadeldaken haaks op de weg. De voorgevel is verticaal geled met drie terugspringende geveldelen. De overstekende daken hebben een decoratieve houten constructie.

Prins Hendriklaan 32-34

De dubbele gedeeltelijk witgepleisterde villa is in 1909 gebouwd en bestaat uit twee bouwlagen met zadeldak. De symmetrische voorgevel heeft in het midden de beide deuren onder een uitgekraagde topgevelpartij.

Prins Hendriklaan 33a-35

De dubbele witgepleisterde villa Sixma State uit 1906 heeft twee bouwlagen en samengesteld dak en een asymmetrische voorgevel met twee ongelijksoortige topgevels.

Reelaan 11

De bungalow in Nieuw Zakelijke stijl is in 1951 gebouwd en bestaat uit een bouwlaag met plat, overstekend dak. Het pand heeft een L-vormige plattegrond.

Reelaan 31 (voorheen Dolderseweg 63)

Het landhuis uit 1920 bestaat uit een bouwlaag met schilddak. De symmetrische voorgevel heeft in het midden de deur met zijlichten onder een luifel en daarboven een bovenlicht.

Rembrandtlaan 5

De witgepleisterde stadse vakwerkvilla is in 1905 gebouwd en bestaat uit twee bouwlagen met haaks op elkaar staande zadeldaken. De gevel naar het Blookerpark gelegen heeft een serre met balkon.

Rembrandtlaan 18

Het landhuis De Schaapskooi uit 1916 bestaat uit een bouwlaag met groot overstekend, rieten, afgewolfd zadeldak, dat aan de voorzijde in het midden onderbroken is door een steile topgevelpartij. Het landhuis is zorgvuldig gedetailleerd.

Rembrandtlaan 20

De grote villa uit 1913 is opgetrokken in eclectische trant, waarbij de neo-Barokke erker en rondboogingang typerende elementen zijn, die zijn ontleend aan de Duitse architectuur. De aanbouw uit 1925 heeft de forse bouwmassa nogal verbrokkeld.

Rembrandtlaan 28

Het landhuis uit 1916 bestaat uit twee bouwlagen met overstekend, rieten afgewolfd zadeldak haaks op de weg. De voorgevel heeft links een erker met balkon.

Renesselaan 86

Zie Griffensteynseplein

De la Reylaan 1-35

zie Bothalaan 4-10

De la Reylaan 14-32

Het woningblok van tien woningen is in 1934 gebouwd en bestaat uit twee bouwlagen met doorlopend zadeldak, afgesloten door twee topgevels. De dubbele ingangspartijen vertonen een fraaie strakke detaillering.

Ridderschapslaan 1-43/2-56

Zie Cornelis Schellingerlaan 65-79

Het Rond structuur

-zie Dorpsstraten-

Het Rond 1 (structuur)

Het gemeentehuis uit 1908 is een rijksmonument. Door de markante en bewust gekozen ligging aan het Rond, de met het Hollandse burgerdom geassocieerde neorenaissancestijl en de symbolische verwijzingen kan het gemeentehuis van Zeist gezien worden als uitdrukking van het imago van een plaatselijke overheid.

Het Rond 5 (structuur)

Het postkantoor uit 1911 is een rijksmonument.

Het gebouw vormt door de bewust toegepaste neo-Hollandse Barokstijl een overgang naar het achttiende-eeuwse complex van de Broedergemeente. Door de ronde hoektoren wordt het Rond hier visueel sterk gemarkeerd en vormt het een passend antwoord op het schuin ertegenover gelegen raadhuis met haar hogere vierkante toren. Uitgangspunt van de architect Stuivinga was dat het raadhuis het Rond moest blijven domineren.

Het Rond 6a

De voormalige jongensschool uit 1915 vormt door het gebruik van een neo-Hollandse barokstijl een visuele eenheid met het gebouwencomplex van de Broedergemeente en sluit aan bij het vier jaar eerder gebouwde postkantoor in overeenkomstige stijl.

Het Rond 7

Hermitage is het oudste gebouw aan het Rond en is rond 1800 als Hotel der Broedergemeente gebouwd. Het rechthoekige witgepleisterde pand bestaat uit drie verdiepingen met vlak mansardedak. Voor de plaatselijke geschiedenis waardevol gebouw, waarvan de hotelfunctie tot nu toe gehandhaafd is gebleven. Stedenbouwkundig interessant, daar het met de voorgevel de grens aangeeft van het oorspronkelijk rondeel, onderdeel van het Slotcomplex. Architectonisch is het pand minder gaaf en aangetast door het grote overdekte terras uit 1968.

Rozenstraat 20

Pastorie bij de rooms-katholieke kerk St. Joseph (1922-1924). De kerk (rijksmonument) met de pastorie vormen het centrum van de katholieke gemeenschap in Zeist, waaromheen zich in de jaren twintig en dertig verscheidene "katholieke" gebouwen hebben gegroepeerd. De architectuur van het gebouw is geïnspireerd op de vroege Duitse neogotiek

Ruysdaellaan 2

Het architectonisch zeer waardevolle zomerhuis uit 1914-1915 van architect R. van 't Hoff uit 1914-1915 laat een overduidelijke invloed zien van de Amerikaanse architect F.L. Wright. Het huis vormt samen met villa Henny het belangrijkste ontwerp van het zeer kleine oeuvre van R. van 't Hoff, die gezien wordt als pionier van het Nieuwe Bouwen in Nederland.

Ruysdaellaan 4

Het rustieke landhuis met garage uit 1933 bestaat uit een bouwlaag met een hoog opgaand afgewolfd zadeldak waarin zich de dakverdieping bevindt. De voorgevel heeft een deelbare rondboogdeur in een inwendig portiek. De rechter zijgevel heeft een terras voor een teruggedegd geveldeel. Onder de afgewolfd top is de gevel betimmerd met ruwe planken.

Ruysdaellaan 5

De asymmetrische witgepleisterde villa Vijverzicht uit 1905 bestaat uit twee bouwlagen met samengestelde dakpartij en torentje met tentdak. De rechter zijgevel bevat de ingang, waarheen een dubbele oprijlaan voert die voorzien is van een fraai ijzeren hek.

Ruysdaellaan 7

Het houten landhuis Welgelegen uit 1920 bestaat uit twee bouwlagen met rieten schilddak, dat op verschillende plaatsen is doorgezet tot aan de beganegrond-verdieping. De gevels hebben donker gebeitste houten planken en zijn asymmetrisch ingedeeld. De linker zijgevel heeft een rechthoekige serre met balkon.

Ruysdaellaan 67-81

Het complexje van acht woningen uit 1951 bestaat uit vier dubbele woningen die elk een bouwlaag en zadeldak hebben en met de lagere schuurtjes nagenoeg met elkaar verbonden zijn. De woningen zijn in een uitgesproken Delftse Schoolstijl gebouwd.

Dr. Schaepmanlaan 1-87 en 2-48

Het woningbouwcomplex uit 1917 bestaat uit 68 woningen in blokken van zes en vier woningen, die aan beide zijden van de Schaepmanlaan zijn gelegen. De woningen hebben een begane grond met mansardedak evenwijdig aan de weg en zijn in twee typen gebouwd.

Dr. Schaepmanlaan 50-76 en 89-101

zie Jacob van Lenneplaan 15-25

Schaerweijdelaan 134-164

zie Jacob van Lenneplaan 24-42

Schaerweijdelaan 166-176

zie Potgieterlaan 2-8

Schaerweijdelaan 178-184

zie Bergweg 67-75

Slotlaan en Verlengde Slotlaan (structuur)

De zichtas van Slot Zeist, die dateert uit de zeventiende eeuw, omvat de Slotlaan, de Verlengde Slotlaan en de Koelaan. Deze zichtas is zo'n 6,5 kilometer lang en daarmee de langste in Nederland. Het wordt van belang gevonden over de totale lengte van de zichtas de samenhang te behouden.

Slotlaan 123-133

De zes woon- en winkelhuizen zijn in 1933 gebouwd. De huizen hebben drie bouwlagen en een karakteristiek gebogen zadeldak, dat aan de beide voorgevelzijden tot aan de tweede verdieping doorloopt.

Slotlaan 134

Het winkelhuis met pakhuis uit 1924 bestaat uit twee bouwlagen met een plat dak. De eerste verdieping (pakhuis) laat een gestileerde klassieke orde met frontonmotief zien in siermetselwerk. De winkelpui is geheel vernieuwd.

Slotlaan 175-183

Het blok van vijf woon- en winkelhuizen werd in 1935 gebouwd. De huizen bestaan uit drie bouwlagen en een verdieping met dakschild aan de voorzijde. De voorgevel is symmetrisch; de winkelpuien zijn verbouwd.

Slotlaan 227-229

Het woon-winkelhuis uit 1930 bestaat uit twee bouwlagen met een derde verdieping achter een gebogen dakschild. De symmetrische voorgevel heeft een middenpartij die afgesloten wordt door een gebogen puntgevel. Er is een viertal dakkapellen.

Slotlaan 312-316

De groep aaneen gebouwde vakwerkvilla's dateert van ongeveer 1910. De huizen hebben chaletkappen, waarop kruisbloemen en pironnen staan. De gevels zijn individueel behandeld. De winkelpui van apotheek van Zanten (nr.312) is in 1917 aangebracht.

Slotlaan 322

Zie Bethanieplein 1-17

Socrateslaan 2, Platolaan 50

Het symmetrisch opgezet dubbel landhuis (1929) in Amsterdamse schoolstijl wordt gekarakteriseerd door een gebogen schilddak, dat in de zijgevels tot aan de begane grondverdieping doorloopt en aan de voorgevel twee iets uitstekende schilden heeft, waaronder een smalle strook van horizontale gepotdekselde houten delen met roedenvensters is geplaatst.

Socrateslaan 4, Platolaan 41

Het landhuis uit 1929 is Amsterdamse Schoolstijl heeft grote gebogen schilddaken en een gepotdekselde betimmering. Storend is het gedeeltelijk donker gemaakte latwerk onder de topgevel.

Soestdijkerweg 2

Het grote witgeschilderde landhuis Prinsenhoeve uit 1924 ligt op een ruim hoekperceel tussen de Soestdijkerweg en de Dolderseweg, van waar af de voorgevel met de afgewolfde topgevel fraai in het landschap zichtbaar is (zichtas). De Prinsenhoeve heeft een L-vormige plattegrond en bestaat uit een bouwlaag en een grillig gevormde, rieten dakpartij met vele dakkapellen en afgewolfde topgevels, die uitgekraagde, houten betimmeringen hebben. Het landhuis is een van de zeldzame voorbeelden in de gemeente Zeist van de Gooise landhuisbouw, die gekenmerkt wordt door een extreme toepassing van de toen populaire rieten daken. Het huis ligt in een ruim aangelegde tuin en park met oprijlaan. De stijl, waarin deze zijn aangelegd, is geïnspireerd op de landschapstijl. Het terrein rondom het huis is vroeger omvangrijker geweest.

Soestdijkerweg 3 (structuur)

De architectonisch waardevolle voormalige hofboerderij Staalbergen uit 1836 (rijksmonument) is op een U-vormige plattegrond gebouwd met neoclassicistische voorgevel en ligt markant tegenover de Dolderseweg.

Soestdijkerweg 7-7c

Het zeer fraai gedetailleerde gebouw in landelijke stijl uit 1926 heeft rustige hoofdvormen en waardevolle gevelindelingen, met name die van de grootste topgevelpartij.

Soestdijkerweg 10

Deze boerderij is in het eind van de negentiende eeuw gebouwd op het terrein behorende bij de buitenplaats Ewijkshoeve. De boerderij heeft een fraaie decoratieve houten veranda. Rechts van de boerderij bevindt zich een fraaie veelhoekige duiventil (rijksmonument) in decoratieve vakwerkstijl.

Soestdijkerweg 10b

Ernst Sillem Hoeve, in 1883 gebouwd als koetshuis met stal en woningen behorende bij de buitenplaats Prins Hendrikoord, is door afsplitsing in 1926 gewijzigd in een tehuis en heeft daarna diverse verbouwingen ondergaan.

Het ruim opgezette gebouw in neorenaissancestijl bestaat uit een hoge beganegrond-verdieping met afgeplat schilddak, dat met een knik uitgekraagd is op decoratieve consoles. In de noordgevel zijn drie getoogde staldeuren met topgevel volgens het chattype aangebracht. De gevels worden gekarakteriseerd door grote gekoppelde zes-ruits schuifvensters met deelzuiltje tussen de lichtgebogen bovenlichten. De vensteromlijstingen, omlopende profiellijsten en hoekstenen zijn in natuursteen uitgevoerd. Het terrein rond het huis heeft het karakter van een parkbos bij een buitenplaats behouden.

De voormalige stal met koetshuis is architectuurhistorisch waardevol vanwege de toepassing van neorenaissance stijl in combinatie met chalet-motieven. Tevens van belang als onderdeel van de buitenplaatsen-aanleg (Prins Hendrikoord en Ewijkshoeve) ter plaatse en samen met de directe omgeving een waardevol geheel.

Spoorlaan 1

De villa met bedrijfsruimten is in 1905 gebouwd. Het witgepleisterde pand bestaat uit twee hoge bouwlagen met afgeplat dak. De voorgevel heeft rechts een topgevelpartij met getoogde poortdoorgang naar het pakhuis. In de gevel zijn decoraties in Jugendstil; de indeling van de gevels is nogal willekeurig.

Sportlaan 5

Het bakhuisje uit de 18e eeuw is voor Zeist een zeldzaam restant van het achttiende eeuwse boerenbedrijf op een historisch waardevolle plek.

Stationslaan 8-10bis

Het kantoor met twee woningen is in 1938 gebouwd en bestaat uit twee en drie bouwlagen met haaks op elkaar staande zadeldaken. De hoekgevels hebben halfronde erkers. Het pand is opgetrokken in zogenaamde 'shake hands' architectuur en heeft rode handvormsteen, stalen raamkozijnen en zwart verglaasde romaanse dakpannen.

Stationslaan 22-24

De dubbele witgepleisterde villa uit 1902 bestaat uit twee bouwlagen met vlak dak. De symmetrische voorgevel heeft op de hoeken twee gebroken topgevels, waarvoor zich een erker met fraai gedetailleerd, overdekt, houten balkon bevindt.

Steniaweg 2-4

De dubbele asymmetrische villa uit 1905 is in Jugendstil gebouwd en heeft een hoektoren en een afgeknotte gevelpartij. Er zijn verschillende dakvormen toegepast. De tuin is afgesloten met een fraai ijzeren hek.

Steynlaan 4

In 1888 werd de gasfabriek gebouwd naar ontwerp van architect Alb. Nijland uit Utrecht, die als gemeentearchitect voor Zeist al verschillende andere gebouwen had ontworpen. In 1906 werd de fabriek aan de achterzijde uitgebreid. In 1907 werd de rechts gelegen directeurswoning in neorenaissancestijl verbouwd. In 1914 werd de fabriek verbouwd en voorzien van een kantoorgebouwtje aan de Steynlaan.

In 1932 vond een totale verbouwing plaats door bouwkundige Jan Versteeg en de gemeentearchitect Joh.Meerdink. De oude stokerij uit 1888 maakte plaats voor een toon- en demonstratie ruimte met kantoren.

Steynlaan 31-33

De dubbele villa uit 1902 bestaat uit twee bouwlagen met breed afgewolfd zadeldak haaks op de weg, met daaronder vakwerkimitatie. De symmetrische voorgevel heeft een middenpartij met daarin brede deuren in aparte portieken en erboven een dubbele loggia met toog.

Steynlaan 79-83a

Het blok woon- en winkelhuizen met Jugendstil-elementen, zoals grote rondbogen om de winkelruiten, dateert van ongeveer 1905. Het pand is witgepleisterd en heeft baksteen ornamentiek. De hogere hoekpartij heeft een smalle rondboogloggia en wordt bekroond door een torentje met tentdak.

Taveernelaan 5

Het rustiek landhuisje De Timpenhof uit 1915 bestaat uit een bouwlaag met rieten schilddak, dat aan de voorzijde onderbroken is door twee afgewolfd topgevels. Het huis is opgetrokken in de stijl van de Duitse Sommer- und Ferienhäuser.

Taveernelaan 9

De architectonische zeer waardevolle bungalow door architect Rietveld uit 1951-1952 is opgetrokken in functionalistische stijl.

Taveernelaan 10

Het witgepleisterde, hoger gelegen landhuis Conifera uit 1910,1919 in neo-empirestijl ligt op enige afstand van de weg in een landschappelijk aangelegde tuin en bestaat uit een beganegrond-verdieping met gebroken schilddak. De eenheid van huis en tuin is goed bewaard gebleven.

Van Tetslaan 4

Het architectonisch zeer waardevolle kapelgebouw uit 1963 in antroposofische architectuur behoort samen met de kapellen in Den Haag en Amsterdam tot de belangrijkste werken van de architect H.W.M. Hupkes.

Tiendweg, Koelaan (structuur)

Het gebied ter weerszijden van de Koelaan vormt cultuurhistorisch-landschappelijk een waardevolle ruimtelijke eenheid, die aansluit op het park van Slot Zeist en dat van het landgoed Wolperhorst.

De Koelaan bood oorspronkelijk vanuit Slot Zeist uitzicht op de groenlanden langs de Kromme Rijn en op de kerktoren van Houten. Dit gebied omvat naast de Koelaan tevens het tracé van het historische kerkepad, dat van de boerderij De Brakel aan de Sportlaan naar de NH-kerk in Zeist voert en de oude beukenlaan nabij Wolperhorst.

De met bomen beplante en in visueel open gebieden gelegen lanen zijn, evenals de Kouwenhovenselaan, de Blikkenburgerlaan, de laan aan de zuidoostzijde van het landgoed Wolperhorst en de laan van Rijnwijk, karakteristiek voor de buitenplaatsen en landgoederen van de Kromme Rijn. Deze lanen staan alle (ongeveer) loodrecht op de Utrechtse Heuvelrug.

Het gebied langs de Tiendweg tussen de landgoederen Blikkenburg en Wolperhorst is onder meer van betekenis in verband met de oriëntatie tussen deze huizen (en eertijds ook Slot Zeist) volgens plannen van de

landschapsarchitect J.D. Zocher en K.G. Zocher. De twee in gebogen vormen en met bomen en struiken beplante coulissen getuigen nog van deze ruimtelijke opzet.

Tiendweg 1

Zomerdijk is een langgevelboerderij die in aanleg uit het eind van de achttiende eeuw stamt. Het hoog opgaand afgewolfd zadeldak staat haaks op de weg. De voorgevel is witgepleisterd met oorspronkelijk een deur - nu een venster - in het midden en rechts twee schuiframen met luiken. De rechter zijgevel is aangebouwd met een eind negentiende-eeuwse woning, die fraai is gedetailleerd bij de dakkapel en de schuiframen.

Tiendweg 2

Stoetwegen is een langgevelboerderij die in aanleg uit het eind van de achttiende eeuw stamt. Het laag doorlopend zadeldak is haaks en op enige afstand van de Tiendweg gelegen. De voorgevel is witgepleisterd. In de rechter zijgevel is de later aangebrachte ingang. Rechts van de boerderij staat een grote schuur met mansardedak van rond 1900 en erachter een grote ligboxenstal. Het complex is een van de drie eind-achttiende-eeuwse boerderijen aan de Tiendweg en ligt karakteristiek in het landschap.

Tollenslaan 1-39 en 10-28

zie Jacob van Lenneplaan 12-22

Tollenslaan 34-36

zie Potgieterlaan 2-8

Torenlaan 38

Het kerkgebouw uit 1912 heeft een eenvoudige hoofdvorm met zadeldak haaks op de weg en is zeven traveeën lang met een rechte koorafsluiting. De kerk is in eclectische trant gedecoreerd en laat een vlakke voorgevel zien met romaanse, gotische en classicistische motieven.

Tulpstraat 2

De voormalige ijsfabriek met bovenwoning Nova Zembla werd in 1912 gebouwd en bestaat uit twee bouwlagen met een plat dak. De symmetrische voorgevel heeft een middenpartij met ingang in hardstenen neorenaissance omlijsting en een schijntopgeveltje.

Tulpstraat 14-16 en 18-20

De beide panden uit 1908 behoren tot de eerste kleine woningen van het in 1905 aangelegde Bloemenkwartier. Zij bestaan uit een bouwlaag met afgeplat schilddak en hebben beide ingangen in een gemeenschappelijk portiek. Ieder pand heeft twee fraai gedetailleerde topgevels in verschillende stijl: nr. 14-16 heeft twee neogotische trapgevels, nr. 18-20 heeft twee topgevels die zijn uitgekraagd en een dekplaat hebben.

Tulpstraat 19

Het schoolgebouw de Driest is in 1921 gebouwd en heeft een karakteristieke voorgevel met kubistische bouwmassa's van verschillende hoogte geleed. Er is gebruik gemaakt van groene betegeling. Het voorplein geeft een halfcirkelvormig bakstenen muurtje met gestileerde hekken.

Burg. van Tuyll-laan 1

De bungalow in Nieuw Zakelijke stijl (1960) is ontworpen door Han Schröder, dochter van mevrouw Schröder-Schröder, naaste medewerkster van architect Rietveld. Het huis bestaat uit een laag met een plat overstekend dak. De gevels zijn in gele baksteen uitgevoerd. De bungalow met een sterke binnen-buiten relatie is goed ingepast in de omgeving, zowel naar de straat, als naar de erachter gelegen dieptetuin van het Valckenbosch.

Burg. van Tuyll-laan 10

Het woonhuis in een op de antroposofische denkbeelden geïnspireerde organische vormgeving uit 1977 is architectonisch waardevol.

Utrechtseweg 18

Het pand uit 1923 is een architectonisch waardevol rustiek landhuis met garage van de architect J. Mutters uit Wassenaar, met veel aandacht voor een teruggehouden detaillering en geïnspireerd op Duitse landhuizen.

Utrechtseweg 31 en 31b

Het klassieke witgepleisterde herenhuis Blanda uit omstreeks 1875, met uitbreiding in 1906, bestaat uit een verhoogde begane grond, een verdieping en een afgeplat schilddak. De buitenplaats is cultuurhistorisch gezien waardevol als onderdeel van de Stichtse Lustwarande. Het huis is een gaaf voorbeeld van een Frans geïnspireerd eclecticisme, dat typerend is voor de periode rond 1870. De portierswoning met hoekportiek in rustieke stijl is karakteristiek. Van de oorspronkelijke tuin, die in de landschapsstijl was aangelegd, en van het parkbos van deze voormalige buitenplaats zijn enige interessante gedeelten overgebleven.

Utrechtseweg 33

Het kubusvormig klassiek bakstenen herenhuis Charema uit 1923 is gebouwd in de 'old colonial style' en bestaat uit twee hoge verdiepingen met een schilddak. De grote driedelige vensters zijn een eigentijds motief. Het terrein is vanwege het buitenplaatskarakter van huis en tuin bij de reeks van (voormalige) buitenplaatsen en landgoederen langs de Utrechtseweg betrokken.

Utrechtseweg 37

Het complex Eikenstein uit 1905 bestaat vanaf de weg gezien uit een teruggelegen hoofdgebouw, dat geflankeerd wordt door twee dicht aan de weg gelegen lagere gebouwen. Voor de ontwikkeling van het inrichtingswezen is de tuchtschool een waardevol complex in de voor die tijd karakteristieke chaletstijl.

Utrechtseweg 48, voorterrein en overplaats (structuur)

Van de voormalige buitenplaats Oirschot resteren op het voorterrein en op het overgebleven gedeelte van de overplaats waardevolle boomgroepen. Deze elementen vormen samen met de aangrenzende buitenplaats Villa Nuova een aantrekkelijke ruimtelijke eenheid langs de Utrechtseweg.

Utrechtseweg 48a

Het landhuis Klein Ma Retraite werd in 1932 gebouwd. Het huis is zeer markant gelegen op de voormalige overplaats van de aan de andere zijde van de Utrechtseweg gelegen buitenplaats "Ma Retraite". Toen in 1897 de nieuwe buitenplaats gebouwd werd, werd de oude serpentinevijver in de overtuin verbreed en uitgediept voorzien van een eiland. In het begin van de jaren dertig van deze eeuw werd de overtuin geheel verkaveld ten behoeve van villabebouwing. Het landhuis "Klein Ma Retraite" werd gebouwd op het eiland aan de rand van de oude vijver, die grotendeels werd gedempt. Het huis werd gebouwd in een stijl die invloeden van de Nieuwe Zakelijkheid verraadt. Alle gevels werden opgetrokken tot boven de eerste verdieping en het pand werd voorzien van een aan alle kanten overstekend schilddak met de nok haaks op de Utrechtseweg. Niet alleen de voorgevel maar ook de linkerzijgevel staat geheel in het water, waardoor de relatie van het huis met de omgeving extra wordt benadrukt. De fraaie tuin met de vijver als restant van de oude serpentinevijver en de ter zijde van de oprijlaan gelegen hoog opgaande beukenbomen wordt langs de Utrechtseweg begrensd door een ijzeren tuinhek.

Utrechtseweg 54-56

Het pand uit 192b is een gaaf en functioneel opgezet dubbel landhuis, gedomineerd door het hoge zadeldak met schoorsteenaccent en als totaliteit ontworpen door de architect H.F. Mertens in een zakelijke stijl. Zie voor de bomen van de buitenplaats Oud Veldheim Utrechtseweg 69.

Utrechtseweg 60 (structuur)

De begraafplaats is een van de twee typische negentiende eeuwse kerkhoven in Zeist, die is aangelegd volgens een eenvoudig recht lanenpatroon, met een aantal karakteristieke graven, met name de monumentale graftombe (rijksmonument) van Leonardus Fransiscus de Bruin, overleden op 23 april 1861, met een half afgeschoven stenen kleed.

Utrechtseweg 64 (structuur)

De voormalige buitenplaats Lenteleven (Nieuweroord) is cultuurhistorisch waardevol als onderdeel van de Stichtse Lustwarande. Van het park is alleen nog het voorterrein met oude bomen en de oprijlaan behouden gebleven.

Utrechtseweg 67 (structuur)

De markant gelegen buitenplaats Ma Retraite (rijksmonument) uit 1896 aan de Utrechtseweg bezit nog het oorspronkelijke karakter van een met veel allure opgezette laat-negentiende eeuwse buitenplaats en vormt een unieke bijdrage aan de reeds sterk aangetaste Stichtse Lustwarande. Uniek vanwege het feit dat hier niet de gebruikelijke classicistische stijl is toegepast, maar een eigentijdse interpretatie van een zeventiende eeuwse Italiaans palazzo uit Rome, met detaillering en interieur in zeventiende eeuwse Franse renaissancestijl, waarbij de relatie huis-vijver met de terraspartij bijzonder is.

De tuin aan de achterzijde is thans geheel verdwenen. Langs de Utrechtseweg ter hoogte van de Tesselschadelaan staan nog het karakteristieke verplaatste poortje uit 1633 van de ridderhofstad Kersbergen en de duiventoren van Ma Retraite.

Utrechtseweg 69, inclusief terrein Oud Veldheim (structuur)

Het landhuis Veldheim is een rijksmonument.

De stijl waarin het park rond het huis is aangelegd is een overgangsvorm van de landschapsstijl naar de moderne stromingen in de vormgeving. Van de voormalige oprijlaan zijn de laanbomen nog aanwezig.

Oude bomen in enkele tuinen tegenover het huidige Veldheim vormen het restant van de buitenplaats Oud-Veldheim, die aan de zuidwest zijde van de Utrechtseweg was gelegen.

Utrechtseweg 75

Schaerweijde (ca. 1863) is historisch gezien een belangrijke buitenplaats die ondanks verscheidene verbouwingen nog het karakter bezit van een groot negentiende-eeuws klassiek herenhuis.

Het oorspronkelijke fraaie landschapspark is echter nagenoeg geheel verdwenen. Waardevol is de relatie van het huis met de buitenplaats De Brink, schuin er tegenover aan de andere kant van de Utrechtseweg: de voorgevel van Schaerweijde is gericht op die van De Brink (zichtlijn).

Utrechtseweg 80

Het karakteristieke pand uit omstreeks 1850 is in zijn huidige staat een duidelijk voorbeeld van de eind negentiende eeuwse architectuur langs de Utrechtseweg. Witgepleisterd, pand, stedenbouwkundig waardevol door haar ligging dicht aan de Utrechtseweg en van waarde vanwege het bouwtype en de karakteristieke indeling.

Utrechtseweg 84

Het witgepleisterde klassieke herenhuis Beeklust uit 1850- 1860 is verhoogd gelegen in een landschapspark met vijver. Het huis is bewust in de bocht van de Utrechtseweg gesitueerd om zo van deze weg een zichttas op de voorgevel te verkrijgen. Het huis heeft een begane grond, een verdieping en een schilddak. Het heeft een karakteristieke landschapstuin met fraaie boomgroepen en zichtlijnen vanaf het huis over de erachter gelegen vijver haaks op de Utrechtseweg en op de Utrechtseweg. Behalve de vensters heeft het zijn negentiende eeuwse uiterlijk behouden.

Utrechtseweg 85-87

De panden zijn de voormalige stalgebouwen van de buitenplaats Schaerweijde, die in 1905 zijn verbouwd en uitgebreid. In 1908 ontwierp architect Houtzaggers uit Utrecht een stal met koetshuis en koetsierswoning en aanbouw aan een gedeelte van villa Welgelegen, waarvan het oude gedeelte werd gesloopt. De huizen werden opgericht in een schilderachtige cottage-stijl met opvallende uitgekraagde vensterpartijen, erkers, hoektoren en een zuilenwaranda voor het woonhuis. Het geheel werd wit gepleisterd en kreeg bakstenen accenten. De plaatsing van benzinepomp met overdekking vond plaats in 1938 waardoor het geheel nogal is aangetast.

Utrechtseweg 86

Stenia is een groot bakstenen neoclassicistisch landhuis dat oorspronkelijk bestond uit twee bouwlagen met een schilddak en een middenrisaliet met fronton. Er hebben verbouwingen plaats gehad in 1904,1925,1946 en 1952. De laatste verbouwing was de meest ingrijpende: er is een verdieping boven opgezet met plat dak en de middenrisaliet is verhoogd.

Structuur:

Van de tuin resteert nog een bomenlaan.

Utrechtseweg 89 Bloemenheuvel (structuur)

De tuin rond Bloemenheuvel, die het restant vormt van het terrein rond de voormalige buitenplaats, is van cultuurhistorische betekenis voor de reeks van buitenplaatsen en landgoederen langs de Utrechtseweg (deel van de Stichtse Lustwarande).

Utrechtseweg 101-103

Het witgepleisterde dubbele herenhuis uit ongeveer 1880 bestaat uit twee bouwlagen en een afgeplat dak. Het heeft opvallende decoraties aan de daklijst en vensterbekroning in eclectische trant. De symmetrische voorgevel heeft een lichte middenrisaliet.

Utrechtseweg 111-115

Het blok van drie aan elkaar gebouwde verticaal gerichte woningen uit 1900 op de hoek Steniaweg-Utrechtseweg wordt gekarakteriseerd door een sterke geleding met drie naar voren stekende partijen, waartussen gesloten en open serres zijn aangebracht. Het pand heeft twee bouwlagen met afgeplat dak. Opvallend zijn de neorenaissance details in het dak.

Utrechtseweg 117

De Jugendstil-villa uit 1906 is gebouwd op de plaats van het voormalige hotel du Croix en is 'Iwina' genoemd naar de tweelingzusters die het pand bewoond hebben. Het pand is asymmetrisch van opzet met twee bouwlagen met afgeplat dak.

Utrechtseweg 119

Het klassiek kubusvormige herenhuis (1881) met kleine voortuin en oorspronkelijk ijzeren hek heeft twee verdiepingen en een schilddak. Het pand is opgetrokken in baksteen met deur- en vensteromlijstingen in stucwerk.

Utrechtseweg 121 Lommerlust (structuur)

In de tuin van het huis Lommerlust zijn enkele elementen van de aanleg van de buitenplaats bewaard gebleven. Van het oorspronkelijke park achter het huis zijn in het plantsoen en in de tuinen van de woningen langs de laan Lommerlust verscheidene oude bomen gehandhaafd.

De Van Renesselaan tegenover Lommerlust vormt de zichtlijn van het huis.

Utrechtseweg 127-133

Deze groep herenhuizen uit omstreeks 1850 kan beschouwd worden als de eerste aanzet van de negentiende eeuwse stedelijke bebouwing van het oude dorp Zeist (Dorpsstraat) en vormt samen met de Utrechtseweg 137 en 139 een representatief beeld van het toen welvarend wordende Zeist.

Utrechtseweg 127

Het klassiek kubusvormige bakstenen herenhuis ligt op de hoek met Lommerlust. De middenrisaliet wordt bekroond door een dakkapel met fronton en klauwstukken in neorenaissancestijl. Rechts en links ervan bevinden zich twee dakkapellen met een rechte kroonlijst. Het huis heeft een symmetrische indeling: de ingang in het midden in de vorm van een dubbele deur met bovenlicht onder een balkon op voluutconsoles, rechts en links twee schuiframen, een gang met trap in het midden met rechts en links twee vierkante kamers.

Utrechtseweg 129

Het rijk gedecoreerde herenhuis met daklijst op voluutconsoles is witgepleisterd. Het heeft een symmetrische indeling: de ingang in het midden onder een balkon, rechts en links twee vensters met lichtgebogen bovenlichten. Het pand heeft twee bouwlagen en een afgeplat dak met in het midden een rondbogige dakkapel. Rechts en links van het pand bevinden zich twee poortjes, bekroond door decoratieve topgevels met deuren naar de achteringangen. Het huis heeft een stereotiepe plattegrond.

Utrechtseweg 131

Het pand maakt deel uit van de groep herenhuizen (Utrechtseweg 127-133) uit omstreeks 1850, die beschouwd kan worden als de eerste aanzet van de negentiende eeuwse stedelijke bebouwing van het oude dorp Zeist (Dorpsstraat) en vormt samen met de Utrechtseweg 137 en 139 een representatief beeld van het toen welvarend wordende Zeist.

Het symmetrisch klassiek bakstenen herenhuis heeft een omlijste ingang met een dubbele paneeldeur in het midden. Rechts en links zijn twee schuiframen. Het pand heeft hoekpilasters en een witgepleisterde lage zolderverdieping tussen geprofileerde lijsten. De dakkapel bevindt zich in het midden. Het pand is architectuurhistorisch waardevol vanwege het herenhuistype en als deel van de eind 19e eeuwse gevelarchitectuur in eclectische trant aan de Utrechtseweg.

Utrechtseweg 133

Het hoog bakstenen herenhuis heeft een afgewolfd zadeldak haaks op de straat. Rechts bevindt zich een omlijste dubbele paneeldeur met tweedelig bovenlicht, links zijn twee grote openslaande deuren eveneens met tweedelig bovenlicht. In de eerste verdieping zijn drie zes-ruits schuiframen aangebracht en onder de nok een vier-ruits openslaand venster. De vensters en deuren hebben strekken en zijn voorzien van luiken.

Utrechtseweg 139

Het herenhuis Arendsborg in Frans-Italiaanse neorenaissancestijl uit 1872 en 1890 is witgepleisterd met imitatie hoekblokken. Het heeft twee lagen, een zogenaamde attiek-zolder en een afgeplat schilddak. Het huis is architectonisch waardevol en stedenbouwkundig van belang als entreemarkering aan de Montaubanstraat naar het centrum van Zeist.

Verlengde Slotlaan (structuur)

De zichtas van Slot Zeist, die dateert uit de zeventiende eeuw, omvat de Slotlaan, de Verlengde Slotlaan en de Koelaan. Deze zichtas is zo'n 6,5 kilometer lang en daarmee de langste in Nederland. Het wordt van belang gevonden over de totale lengte van de zichtas de samenhang te behouden.

Verlengde Slotlaan 13

Het schoolgebouw voor lagere school uit 1931 naar ontwerp van de Gebr. Koster is architectonisch waardevol als voorbeeld van de invloed van de Amerikaanse architect F.L. Wright, waarbij het zorgvuldige materiaalgebruik opvalt.

Verlengde Slotlaan 16

Het landhuis is volgens het klassieke herenhuistype in 1927 gebouwd en bestaat uit twee bouwlagen en schilddak en is opgetrokken in handvormbaksteen. De symmetrische voorgevel heeft de deur in het midden. De ingang heeft een ondiep voorgebouwd portiek, voorzien van een viertal zuiltjes.

Verlengde Slotlaan 18

Het landhuis is in 1937 gebouwd. Het rechthoekig witgepleisterde pand met garage bestaat uit twee bouwlagen met een plat dak. De asymmetrische gevels worden gekarakteriseerd door grote vensters met smalle kozijnen. De ingang bevindt zich onder een betonnen luifel. Het pand vertoont een sterke invloed van de Nieuw Zakelijke stijl.

Verlengde Slotlaan 31-33

Het dubbel landhuis in Amsterdamse Schoolstijl uit 1925 wordt gekarakteriseerd door de nadruk op het expressieve, rieten schilddak, dat op verschillende plaatsen tot aan de beganegrond-verdieping doorloopt en door sterk asymmetrische goed ingedeelde gevels.

Verlengde Slotlaan 39

Het witgepleisterde landhuis is in 1920 gebouwd naar een ontwerp van architect A.H. Wegerit van het Technisch Bureau Ties Kruize en bestaat uit een bouwlaag en een afgewolfd, rieten zadeldak haaks op de weg. De voorgevel heeft twee vensterstroken van twee-, vier- en eenlichts vensters beneden en een-, twee- en eenlichts vensters onder het wolfseind. Het vierlichts venster is licht geknikt naar voren geplaatst als erkervenster. De vensters hebben een stalen roedenverdeling met kozijnen en luiken. Links in de voorgevel bevindt zich de ingang in een hoekportiek, die later is dichtgezet. In de beide dakschilden is een dakkapel geplaatst. De vertrekken zijn naar Engelse voorbeelden rond een centrale hal gegroepeerd. De beide ernaast gelegen landhuizen nr. 41 en 43 zijn van dezelfde architect en nagenoeg identiek. Het landhuis is van enige architectonische waarde vanwege de inspiratie op de engelse cottage en vanwege de heldere hoofdvorm en gevelindeling.

Verlengde Slotlaan 41

Het landhuisje uit 1921 is nagenoeg identiek aan Verlengde Slotlaan nr.39 maar heeft een andere voorgevelindeling. De ingang bevindt zich in de rechter zijgevel.

Verlengde Slotlaan 60

Het grote landhuis uit 1931 heeft hoogopgaande haaks op elkaar staande zadeldaken, die gedeeltelijk tot aan de beganegrond-verdieping doorlopen. De topgevels zijn asymmetrisch ingedeeld naar Engels voorbeeld. Twee lange schoorstenen karakteriseren voorts het landhuis.

Verlengde Slotlaan 66-68

Het dubbel landhuis De Hoeve is in 1933 gebouwd. Het grote witgepleisterde pand bestaat uit een bouwlaag en breed afgesplat schilddak. De opzet is typerend voor veel grote landhuizen uit de jaren dertig.

Verlengde Slotlaan 87

Het witgepleisterde landhuis uit 1936 in Delftse Schoolstijl is volgens het boerderij-type gebouwd met een breed afgewolfd zadeldak haaks op de weg. Rechts is een garage aangebouwd.

Vossenlaan 7

Het landhuis uit 1908 bestaat uit een bouwlaag met afgewolfd zadeldak haaks op de weg. In het dak bevindt zich een dakverdieping. De asymmetrisch ingedeelde voorgevel heeft de deur met luifel en bovenlicht erboven in het midden. Het landhuis is volgens het langhuis-boerderijtype gebouwd.

Vossenlaan 44

Het klassiek landhuis uit 1910 bestaande uit twee bouwlagen en een schilddak, ligt op een groot hoekperceel tussen de Vossenlaan en Dolderseweg. Het landhuis met fraaie gevelindeling in landelijke detaillering verkeert nog in gave staat. De oorspronkelijke ruime, in de late landschapsstijl aangelegde tuin, is door verkaveling sterk ingeperkt.

Walkartweg 28-32

zie Kerkweg 3

Van Weerden Poelmanlaan 1

Het woonhuis (1936) heeft architect G. Rietveld in Nieuw Zakelijke stijl gebouwd op een vierkante plattegrond. Het pand bestaat uit twee bouwlagen en is afgedekt door een overstekend plat dak. Het pand is een van Rietveld's meest waardevolle vooroorlogse woonhuizen met een uitgeknipte plattegrond en een bijzonder fraaie ijzeren trap in de hal.

Weideweg 11

Het kleine huisje uit omstreeks 1900 bestaat uit een bouwlaag met mansardedak evenwijdig aan de weg. Het pand heeft witgepleisterde zijgevels.

Weteringlaan 2

Nieuw Griffestein is in 1933 gebouwd als een monumentale langhuisboerderij in landelijke stijl. De boerderij is nog gedeeltelijk omgeven door de oorspronkelijke beplanting.

de Wetlaan 12-34

zie Bothalaan 1-25

de Wetlaan 36-66

zie Bothalaan 4-10

Wilhelminalaan 2-4

De dubbele villa uit 1906 bestaat uit twee bouwlagen met een zadeldak evenwijdig aan de weg. De symmetrische voorgevel heeft in het midden de beide deuren in een getoogd portiekje.

Wilhelminalaan 15-21

De twee dubbele vakwerkvilla's nr.19-21 en nr.15-17 uit 1912 zijn versierd met baksteenornamenten en witte cordonbanden. Nr. 15-17 heeft in het midden een topgevelpartij, nr. 19-21 twee topgevelpartijen.

Wilhelminalaan 20

Het pand is een van de oudere villa's in het in 1881 aangelegde Wilhelminapark en is nog geheel volgens het klassieke herenhuistype gebouwd: kubusvormig, twee lagen met mansardekap en een symmetrische voorgevel met de ingang in het midden. De voorgevel is echter hier al in de veel decoratievere neorenaissancestijl uitgevoerd, met op de eerste verdieping rechts en links een groot houten balkon.

Wilhelminalaan 22

De villa uit ongeveer 1900 is opgetrokken volgens het herenhuistype en bestaat uit twee bouwlagen met een mansardedak. De dakkapellen zijn in neorenaissancestijl gebouwd.

Wilhelminalaan 24

Villa Silva dateert van ongeveer 1900 en bestaat uit twee bouwlagen met een afgeplat schilddak. De voorgevel heeft links een iets uitstekende topgevelpartij.

Wilhelminalaan 26-28

De kleine dubbele villa (1898) bestaat uit een begane grond met afgeplat dak en wordt gekarakteriseerd door de twee trapgevels in neorenaissancestijl op de hoeken.

Wilhelminalaan 30-32

De twee villa's van het herenhuistype uit ongeveer 1900 bestaan ieder uit twee bouwlagen met een afgeplat schilddak. Beide hebben een erker rechts en bezitten decoraties in de vorm van baksteenornamentiek en siermetselwerk. Nr.32 heeft een trapgeveltje. De beiden qua hoofdvorm en indeling nagenoeg identieke panden zijn architectonisch van enige waarde vanwege het type en de detaillering. Bovendien vormen zij een beeldondersteunend element in de nog gave villabebouwing langs de Wilhelminalaan.

Wilhelminalaan 32b

De kleine witgepleisterde villa (1884), waarschijnlijk de oudste nog bestaande villa aan de Wilhelminalaan, is gebouwd voor een van de stichters van het Wilhelminapark. Het huis bestaat uit een begane grond en afgeplat dak.

Wilhelminalaan 36-38

De dubbele villa (Geuvertje en Cornelia) in neorenaissancestijl uit omstreeks 1900 is volgens het herenhuistypegebouwd en bestaat uit twee bouwlagen met gebroken schilddak.

Wilhelminalaan 40

De witgepleisterde villa uit omstreeks 1885 bestaat uit twee bouwlagen met relatief lage topgevelpartij met driezijdige erker en balusterbalkon. Het pand is architectonisch waardevol vanwege de evenwichtige hoofdvorm en de bijzondere decoraties in neogotiek en neorenaissance.

Wilhelminalaan 51

De villa is rond 1910 gebouwd volgens het herenhuistype en bestaat uit twee bouwlagen met afgeplat schilddak. De ingang is in de smalle middenpartij geplaatst, die gekroond wordt door een dakkapel.

Wilhelminalaan 57

Het gaaf herenhuis uit ongeveer 1890 in neorenaissancestijl heeft een fraaie ingangsportiek en dakkapel met klauwstukken.

Willem Arntzlaan 9

Het karakteristiek landhuisje (1924) bestaat uit een bouwlaag en een hol-gebogen, ver overstekend schilddak, dat gedekt is met Hollandse pannen. Bijzonder fraai zijn de driemaal inspringende hoekvensters in de linker gevelhoek.

Woudenbergseweg 1

Villa Piekenini uit 1904 bestaat uit twee bouwlagen met een afgeplat schilddak. Tussen 1904 en 1911 vond er een uitbreiding plaats met een tweede afgewolfde topgevelpartij links.

Woudenbergseweg 3

Nog gaaf negentiende eeuws herenhuis Villa Anna in neorenaissancestijl, waarbij de asymmetrische voorgevel niet meer de klassieke strengheid heeft van het herenhuistype.

Woudenbergseweg 11

Op de plaats van de oude uitspanning Boschoord is in 1885 dit grote witgepleisterde herenhuis gebouwd, als laatste huis aan de Woudenbergseweg-Krullelaan voor het Zeisterbos. Het kubusvormige herenhuis bestaat uit twee bouwlagen met een later afgeplat mansardedak.

Woudenbergseweg 13a

De voormalige stal voor bisonen is in 1926 gebouwd. Na het opheffen van het bisonpark werd het terrein na de oorlog bestemd als sportterrein. In 1981 brandde het huis af. Het opnieuw in dezelfde landelijke stijl herbouwde pand heeft thans de functie van club- en kleedgebouw.

Woudenbergseweg 15

Het Jagershuis is als uitspanning gebouwd in het Zeisterbos op de plaats waar oorspronkelijk in de achttiende eeuw een jachthuis moet hebben gestaan, behorende bij het grondgebied van de buitenplaats Beek en Royen. Het huis heeft een bouwlaag en is omstreeks 1836 in een toen in zwang zijnde Engelse neogotiek gebouwd. Het Jagershuis is een uniek pand in de weinig in Zeist voorkomende Engelse neogotiek en is stedenbouwkundig waardevol gesitueerd in de as van een achttiende eeuws bospad op de plaats van het oorspronkelijke jachthuis. Het zicht op de voorgevel wordt ernstig belemmerd door de in 1983 aangebouwde terrasoverkapping. De oorspronkelijke functie van ontspanningsoord is behouden gebleven.

Woudenbergseweg 21

De grote witgepleisterde villa Sonnehaert, oorspronkelijk Riendelwoud geheten, is in 1909 gebouwd. Het pand heeft een dubbele oprijlaan die een fraaie parkachtige tuin omsluit. De villa is in 1929 aanzienlijk vergroot met een rechter travee. De beide topgevels hebben vakwerk-imitatie.

Structuur:

Het huis met de tuin en het park vormt een voorbeeld van de laatste periode, waarin buitenplaatsen zijn gebouwd en aangelegd.

Woudenbergseweg 32-34-36

De rij herenhuizen (1860-1870) is de eerste villabebouwing aan de Woudenbergseweg, de toenmalige verbindingsweg Zeist- Austerlitz-Woudenberg en toegang naar het Zeister Bos. Deze villa's vormden het begin van een villaparkontwikkeling aan deze zijde van de Slotlaan. De drie villa's zijn nog duidelijk als een karakteristieke villarij behouden gebleven en tonen een tweetal oudere bouwtypen.

Rustoord of Rustenburg (nr.32) is een witgepleisterd herenhuis bestaande uit twee bouwlagen en vlak mansardedak evenwijdig aan de weg. De symmetrische voorgevel heeft een smalle middenpartij, waarin de deur met bovenlicht zich bevindt onder een balkon op voluutconsoles. De dubbele balkondeur met bovenlicht, is voorzien van een fraaie lofwerklijst in terracotta. Daarboven is een driedelige dakkapel. Rechts en links van de middenpartij zijn in beide verdiepingen twee schuifvensters met tussenstijl geplaatst. In de begane grond zijn de vensters voorzien van luiken. De voorgevel heeft imitatievoegen, profiellijsten en paneellisenen.

Lovely Place (nr.34) is een witgepleisterd kubusvormig herenhuis bestaande uit twee bouwlagen en een schilddak. Het huis is omstreeks 1875 gebouwd en vervolgens gewijzigd in 1900 (opbouw 1ste verdieping), 1902 (serre links), 1930 (uitbreiding achtergevel) en 1940, waarbij toen onder andere het neogotische tochtportaal voor de rechterzijde is gebouwd. In 1978 is een muur als terreinafscheiding gebouwd.

Bagatelle (nr.36) is een verticaal gerichte, witgepleisterde villa bestaande uit twee bouwlagen en een zadeldak evenwijdig aan de weg. De karakteristieke voortuin heeft nog het oorspronkelijke hekwerk met twee ingangen. De villa kan beschouwd worden als een overgangstype van het klassieke herenhuis naar de stadse vakwerkvilla. De voorgevel is symmetrisch met de ingang in een smalle middenpartij, die bekroond wordt door een zadeldakje. Rechts en links bevindt zich een schuifraam in plaats van de gebruikelijke twee vensters, waardoor het pand een verticale accent krijgt. Op de sierlijke daklijsten na zijn de gevels sober gedecoreerd met fayence-ornamenten, onder andere boven de ingang.

Structuur:

De panden vertonen nog oorspronkelijke architectonische en stedenbouwkundige elementen. De afzonderlijke objecten ontleen hun waarde aan de omringende structuur en omgekeerd bestaat de structuur niet zonder de waarde van de afzonderlijke objecten.

Woudenbergseweg 46b-50b

De Algemene Begraafplaats (1916) is aangelegd in het Zeister Bos aan de noordoostzijde van de Woudenbergseweg en heeft de oorspronkelijke entree even voorbij de kruising met de Krakelingweg. Deze entree bestaat uit twee gebouwtjes, verbonden door een ingangshek in neorenaissancestijl. Beide panden bestaan uit een bouwlaag met hoog schilddak en hebben naar de entree een uitgebouwde partij, waarin zich de ingangen bevinden.

Structuur:

Bij de aanleg van deze begraafplaats is gebruik gemaakt van een uit de achttiende eeuw daterend recht bospad. Dit bospad is als centrale as door de begraafplaats benut met landschappelijk aangelegde paden aan weerszijden. De zichtas begint bij de entree en loopt door tot aan de aula. In 1962 werd op de kruising van beide assen een

aula gebouwd naar ontwerp van de Zeister architect F.C. ten Houte de Lange. Het gebouw heeft een strakke en open vormgeving in de stijl van het functionalisme gekenmerkt door platte daken, open en gesloten delen en verticaal geaccentueerd door een smalle, geheel opengewerkte klokkentoren

Woudenbergseweg 54

Conferentieoord Woudschoten uit 1931 naar ontwerp van de architecten D. Jansen en Ch.L. Qèrè ligt tamelijk geïsoleerd in een groot bosperceel aan de Woudenbergseweg.

Het conferentieoord bestaat uit twee haaks op elkaar geplaatste vleugels van verschillende lengte, die samen met een aanbouw een voorplein driezijdig omsluiten, en uit een op de buitenhoek geplaatste vleugel aan de achterzijde. Het gebouw bestaat uit een begane grond en twee verdiepingen in de hoog opgaande en ver overkragende zadeldaken, waarin dakkapelstroken zijn opgenomen. De hoofdingang bevindt zich overhoeks geplaatst in de binnenhoek van beide vleugels en wordt geaccentueerd door een afgewolfde topgevel. Achter de ingang een centrale hal, die in rechte lijn via een gang toegang geeft tot de huiskapel, welke haaks in de achtergevel is geplaatst. Een bijzonder element is de watertoren, geplaatst in het snijpunt van beide vleugels aan de achterzijde. De toren heeft een wigvormig grondplan en bezit een over de gehele hoogte gaande vensterstrook in de scherpe hoek. Het vormt een sterk verticaal tegenaccent in de horizontaal ingedeelde gevels en daken. De gevels zijn in handvormsteen opgetrokken en maken een besloten indruk door de venster-stroken in dik kozijnhout en voorzien van roedenverdeling. De topgevels bezitten een houten beschot.

Conferentieoord Woudschoten uit 1931 is een architectuurhistorisch zeer waardevol gebouw vanwege de inspiratie op het werk van de Amerikaanse architect F.L. Wright en de zeldzaamheid van het bouwtype met de watertoren als bijzonder element.

Woudenbergseweg 56

Sportcentrum voor de Koninklijke Nederlandse Voetbalbond uit 1963 naar ontwerp van de architecten Maaskant, Van Dommelen, Kroos en Senf, aangelegd op de voormalige buitenplaats Djimat.

Het complex bestaat uit een sporthal met onderbouw, een woonpaviljoen, een slaappaviljoen en een instructiepaviljoen, alsmede een dienstwoning en een centraal ketelhuis.

De genoemde gebouwen bezitten ieder een eigen vormgeving, die uitdrukking geeft aan de specifieke functies. Middels groepering rond het centrale toegangspad zijn de afzonderlijke gebouwen als een eenheid opgevat.

Het langgerekte instructiepaviljoen vormt een entree tot het centrum en ligt links van het pad. Het maakt een strenge en gesloten indruk. Op de blinde zijmuur is een mozaïek aangebracht naar ontwerp van W. van de Weerd.

Erachter, wat meer van het pad teruggelegen, bevindt zich het woonpaviljoen. Dit gebouw heeft een veel opener karakter. Het dak ligt als een losse plaat over 4 betonspanen, waaronder de vertrekken als dozen zijn ingeschoven. De gevels liggen terug, terwijl de vloer naar buiten doorloopt in de vorm van terrassen en looppaden. Het paviljoen biedt een fraaie wisselwerking tussen binnen- en buitenruimte vanwege de onafhankelijke van de wanden geplaatste 4 grote betonnen spanen.

Erachter, meer verscholen tussen de bomen, bevindt zich het slaappaviljoen. Ook het gebouw zelf heeft een meer intiem karakter, waarbij een combinatie van open en gesloten gevelelementen zijn toegepast onder een overstekend plat dak op liggers.

Aan de andere zijde van het pad, tegenover het woonpaviljoen, ligt de grote sporthal met verdiept grasveld. De onderbouw bevat alle functionele ruimtes. Twee trappenhuisen verbinden deze afdeling met de hoger gelegen sporthal. De sporthal heeft een staalconstructie, waaromheen een zeer abstracte compositie van gesloten wanden van mangaansteen en glasstroken.

Voor de gebouwen zijn eenvoudige en praktische materialen toegepast, die uitdrukking geven aan het sportieve karakter van het complex: witgeschilderde metselwerk wanden, houten plafonds en voor een groot deel plavuizen vloeren. Het KNVB-sportcentrum is architectuurhistorisch waardevol vanwege functionalistische stijl, waarbij zowel met open en gesloten elementen als middels het verzelfstandigen van diverse onderdelen uitdrukking wordt gegeven aan zowel de specifieke functies als aan de toegepaste constructiewijze.

Structuur:

Van stedenbouwkundige betekenis vanwege een weloverwogen centrale groepering van de gebouwen, waarbij de bestaande terreingegevens van de voormalige buitenplaats optimaal zijn benut.

Woudenbergseweg 58-58a

De tuinmanswoning met garage uit 1916 is gebouwd door J.Muller en Zn. en Van de Tak en behoorde tot de voormalige buitenplaats Djimat, thans het terrein van het KNVB sportcentrum.

Het huis heeft sterk asymmetrische gevels met roedenvensters en is opgetrokken in een landelijke stijl. In 1982 is het pand verbouwd tot kantoorruimte. Het exterieur is nog nagenoeg gaaf.

Het parkbos draagt nog verscheidene kenmerken van de aanleg van de voormalige buitenplaats, zoals de voormalige oprijlaan.

Woudenbergseweg 68-70

De Nederlands hervormde kerk met pastorie dateert van 1861. De rechthoekige, smalle pastorie staat met het zadeldak evenwijdig aan de weg. Erachter is haaks op de woning de kerk gebouwd (ca.1900). Het woonhuis heeft een symmetrische voorgevel. Architectonisch waardevol vanwege het bouwtype en de fraaie gevelindeling, met name die van het woonhuis.

Zeister Bos (structuur)

Het Zeister Bos is een uit de achttiende eeuw daterend cultuurhistorisch waardevol parkbos, dat nog het in die tijd aangelegde formele bospadenpatroon gaaf bewaard heeft met als hoofdas de Woudenbergseweg, een zichtlaan Beek en Royen. Bij de hoofdingang van het Zeister Bos komen ter weerszijden twee diagonalen samen, het Laantje-zonder-eind en een recht beukenpad langs de later gegraven bosbeek met de kommen. Een dergelijk uitleg is een bekend verschijnsel in de formele tuinstijl van de barok en wordt een 'patte d'oise', ofwel een ganzenvoet genoemd. Beide diagonalen hadden in de as een ronde vijver, die nu nog bestaat. De oorspronkelijke allure is echter allang verdwenen en de essentiële aswerking is sterk verwaarloosd. De bosvijver in de as van het Laantje-zonder-eind had nog een tweede, haaks erop staande as: het pad vanaf het Groene Bergje aan de prof. Lorentzlaan, langs het Jagershuis en over de Woudenbergseweg.

Ongeveer evenwijdig aan dit pad doorsnijdt verderop de Doornselaan het bos, een pad dat volgens de kaart van 1771 het "Gezigt op Doorn" had. Twee andere lanen hadden het "Gezigt op de Tooren van Amersfoort".

Het Zeister Bos is voorts als recreatiegebied van grote sociaal-economische betekenis geweest voor de ontwikkeling van Zeist, van de aanleg van het Wilhehminapark, de verschuiving van het winkelcentrum naar de Slotlaan en de aanleg van het Lyceumkwartier. Met diverse typisch negentiende-eeuwse attracties is het Zeister Bos bovendien een cultuurhistorisch waardevol "volkspark" geweest van landelijke betekenis en vervult thans nog een belangrijke recreatieve functie.